

PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY

**OKRĘGOWY INSPEKTORAT PRACY
W ZIELONEJ GÓRZE**

**SPRAWOZDANIE
z działalności w 2021 roku**

Zielona Góra, w lutym 2022 roku

Każdy ma prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy
(art. 66 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej)

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie	7
II. Działalność kontrolno – nadzorcza.....	9
II.1. Realizacja harmonogramu pracy.....	9
II.2. Wyniki kontroli	12
II.3. Nieprawidłowości dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy	13
II.4. Świadczenia pieniężne ze stosunku pracy	14
II.5. Nieprawidłowości dotyczące prawnej ochrony pracy.....	14
II.6. Wykroczenia przeciwko prawom pracownika oraz powiadomienia prokuratury	15
II.7. Badanie wypadków przy pracy	16
II.8. Kontrola legalności zatrudnienia.....	19
II.9. Działalność interwencyjna - rozpatrywanie skarg pracowniczych.....	25
II.10. Wybrane inne działania Okręgowego Inspektoratu Pracy	32
III. Działalność prewencyjna i informacyjno-promocyjna	36
III.1. Programy prewencyjne i informacyjne.....	36
III.2. Konkursy o tematyce ochrony pracy	44
IV. Charakterystyczne dane dla Lubuskiego (OIP Zielona Góra).....	46
IV.1. Wypadki przy pracy (wg GUS)	46
IV.2. Wypadki przy pracy rolniczej (wg KRUS)	48
IV.3. Choroby zawodowe (wg WSSE)	49
V. Współpraca lokalna i międzynarodowa.....	51
V.1. Współpraca z partnerami społecznymi i instytucjonalnymi.....	51
V.2. Przygraniczna współpraca międzynarodowa.....	56
VI. Podsumowanie, wnioski oraz założenia i kierunki działania	57
VII. Dane liczbowe z działalności OIP Zielona Góra w 2021 roku	61

I. Wprowadzenie

Państwowa Inspekcja Pracy jest organem podległym Sejmowi RP, zajmującym się nadzorem i kontrolą przestrzegania przepisów prawa pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy, a także kontrolą legalności zatrudnienia.

W zakresie określonym ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz.U.2019.1251 z późn. zm.) nadzór nad Państwową Inspekcją Pracy sprawuje Rada Ochrony Pracy. Państwową Inspekcją Pracy kieruje Główny Inspektor Pracy powoływany przez Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Główny Inspektor Pracy wchodzi w skład unijnego Komitetu Wyższych Inspektorów Pracy (SLIC). Państwowa Inspekcja Pracy aktywnie uczestniczy również w działaniach podejmowanych przez Międzynarodową Organizację Pracy (MOP), współpracując z inspekcjami pracy z innych krajów. Strukturę organizacyjną Państwowej Inspekcji Pracy tworzą: Główny Inspektorat Pracy i 16 okręgowych inspektoratów pracy, w większości których funkcjonują również oddziały. Poszczególne okręgowe inspektoraty pracy obejmują zakresem swojej właściwości terytorialnej obszar jednego województwa.

Okręgowy Inspektorat Pracy w Zielonej Górze wraz z podległym Oddziałem w Gorzowie Wlkp. obejmuje właściwością terytorialną województwo lubuskie. Okręgowy Inspektor Pracy kieruje działalnością Okręgowego Inspektoratu Pracy i nadzoruje działalność inspektorów pracy. Swoje zadania wykonuje przy pomocy zastępców - do spraw nadzoru oraz prawno-organizacyjnych.

Przy Okręgowym Inspektorze Pracy w Zielonej Górze działają społeczne organy opiniotwórcze – doradcze: Lubuska Komisja Ochrony Pracy i Lubuska Komisja ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Rolnictwie.

Na koniec 2021 roku w OIP Zielona Góra zatrudnionych było 80 pracowników, w tym 2 w niepełnym wymiarze czasu pracy. Działania kontrolno-nadzorcze prowadziło 43 inspektorów pracy (29 w Zielonej Górze i 14 w Gorzowie Wlkp.) – organów I instancji i okręgowy inspektor pracy jako organ II instancji (plus 1 zastępca – stanowisko drugiego zastępcy po jego przejściu na emeryturę nie zostało obsadzone - wakat), wspomaganych przez pracowników merytorycznych. Pracownicy OIP w przeważającej liczbie posiadają wyższe wykształcenie, w tym wszyscy inspektorzy pracy i pracownicy merytoryczni – są to głównie magistrowie inżynierowie różnych specjalności oraz prawnicy i administratywiści. Ponadto, 8 osób było w okresie przygotowawczym do aplikacji lub w trakcie aplikacji w Ośrodku Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu.

Podstawową rolę w strukturze organizacyjnej okręgowych inspektoratów pracy spełniają samodzielne stanowiska do spraw nadzoru i kontroli, na których zatrudnieni są pracownicy wykonujący lub nadzorujący czynności kontrolne. Stanowiska te można łączyć, w zależności od potrzeb, w zespoły koordynowane przez nadinspektorów pracy. W zielonogórskim Okręgu na koniec roku sprawozdawczego funkcjonowało 6 takich zespołów.

W świetle ustawy do zadań Państwowej Inspekcji Pracy należy w szczególności nadzór i kontrola przestrzegania przepisów prawa pracy, w tym przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz legalności zatrudnienia. Ponadto, w zainteresowaniu Państwowej Inspekcji Pracy pozostaje nadzór i kontrola zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy osobom fizycznym wykonującym pracę na innej podstawie niż stosunek pracy oraz osobom wykonującym na własny rachunek działalność gospodarczą w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę lub przedsiębiorcę.

Kontroli Państwowej Inspekcji Pracy podlegają pracodawcy, a w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz kontroli legalności zatrudnienia także przedsiębiorcy nie będący pracodawcami, na rzecz których jest świadczona praca przez osoby fizyczne, w tym przez osoby wykonujące na własny rachunek działalność gospodarczą, bez względu na podstawę świadczenia tej pracy. Wszystkie ww. zadania w roku sprawozdawczym realizowane były przez inspektorów pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze.

Zgodnie z ustawą o PIP, w razie stwierdzenia naruszenia przepisów prawa pracy lub przepisów dotyczących legalności zatrudnienia właściwe organy Państwowej Inspekcji Pracy są odpowiednio uprawnione m.in. do:

1) nakazania usunięcia stwierdzonych uchybień w ustalonym terminie, w przypadku, gdy naruszenie dotyczy przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy;

2) nakazania wstrzymania prac lub działalności, gdy naruszenie powoduje bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia pracowników lub innych osób wykonujących te prace lub prowadzących działalność. Skierowania do innych prac pracowników lub innych osób dopuszczonych do pracy wbrew obowiązującym przepisom przy pracach wzbronionych, szkodliwych lub niebezpiecznych albo pracowników lub innych osób dopuszczonych do pracy przy pracach niebezpiecznych, jeżeli pracownicy ci lub osoby nie posiadają odpowiednich kwalifikacji. Nakazy w tych sprawach podlegają natychmiastowemu wykonaniu;

3) nakazania wstrzymania eksploatacji maszyn i urządzeń w sytuacji, gdy ich eksploatacja powoduje bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi; nakazy w tych sprawach podlegają natychmiastowemu wykonaniu;

4) zakazania wykonywania pracy lub prowadzenia działalności w miejscach, w których stan warunków pracy stanowi bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi; nakazy w tych sprawach podlegają natychmiastowemu wykonaniu;

5) nakazania, w przypadku stwierdzenia, że stan bezpieczeństwa i higieny pracy zagraża życiu lub zdrowiu pracowników lub osób fizycznych wykonujących pracę na innej podstawie niż stosunek pracy, w tym osób wykonujących na własny rachunek działalność gospodarczą, zaprzestania prowadzenia działalności bądź działalności określonego rodzaju;

6) nakazania ustalenia, w określonym terminie, okoliczności i przyczyn wypadku;

7) nakazania pracodawcy wypłaty należnego wynagrodzenia za pracę, a także innego świadczenia przysługującego pracownikowi; nakazy w tych sprawach podlegają natychmiastowemu wykonaniu;

8) skierowania wystąpienia lub wydania polecenia ustnego, w razie stwierdzenia innych naruszeń niż wymienione w pkt. 1-7, o ich usunięcie, a także o wyciągnięcie konsekwencji w stosunku do osób winnych.

Ponadto, w przypadku stwierdzenia popełnienia wykroczenia przeciwko prawom pracownika, w sprawach określonych w Kodeksie pracy, organy PIP są uprawnione do nakładania grzywien w drodze mandatów karnych (w maksymalnej wysokości do 2 [lub 5] tys. zł) oraz kierowania wniosków o ukaranie do sądów, gdzie zagrożenie grzywną wzrasta do 45 tys. złotych. Inspektorzy mają prawo stosować sankcje również za wykroczenia określone w innych przepisach, stosownie do ustalonych tam norm i wysokości kar.

Państwowa Inspekcja Pracy przy realizacji swoich zadań współdziała ze związkami zawodowymi, organizacjami pracodawców, organami samorządu załogi, radami pracowników,

społeczną inspekcją pracy oraz z organami administracji państwowej, a w szczególności z organami nadzoru i kontroli, Policją, Strażą Graniczną, Krajową Administracją Skarbową, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych i innymi, a także organami wszystkich szczebli samorządu terytorialnego.

W razie uzasadnionej potrzeby oraz w celu zapewnienia bezpieczeństwa kontrolującym, organy Policji są obowiązane, na wniosek inspektora pracy, do udzielenia stosownej pomocy.

Zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Pracy, podstawowe działania organów Okręgowego Inspektoratu Pracy w 2021 roku miały charakter kontrolno-nadzorczy. Prowadzone były również działania prewencyjne, informacyjne i popularyzatorskie, a także inne specjalistyczne.

II. Działalność kontrolno – nadzorcza

Prezentowane w niniejszym opracowaniu informacje i dane liczbowe pochodzą bezpośrednio z wyników kontroli przeprowadzonych u tych pracodawców i przedsiębiorców, gdzie występuje wysokie prawdopodobieństwo niewłaściwych warunków pracy lub nieprawidłowości w przestrzeganiu przepisów prawa pracy albo przepisów z zakresu legalności zatrudnienia. Zatem, na podstawie tylko i wyłącznie wyników kontroli, nie jest możliwa całkowita, obiektywna i jednoznaczna ocena stanu ochrony pracy dla województwa lubuskiego, odnosząca się do wszystkich pracodawców i przedsiębiorców. Taki odbiór prezentowanych poniżej danych nie byłby miarodajny z uwagi na to, że dobór przez inspektorów pracy zakładów do kontroli wynika prawie wyłącznie z tzw. przesłanek negatywnych, a nie z wyboru wynikającego ze wskaźników czysto statystycznych. Mówiąc o przesłankach negatywnych doboru, należy rozumieć, że działania inspekcyjne prowadzone są głównie tam, gdzie potencjalnie występują trudne warunki pracy lub naruszane jest prawo pracy np. została złożona skarga pracownicza, wydarzył się śmiertelny, ciężki lub zbiorowy wypadek przy pracy, stwarzane są zagrożenia publiczne, wpłynęły sygnały od organów władzy terenowej lub innych instytucji kontrolnych, itp.

Ponadto na wyniki działalności Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze w 2021 roku wpłynęły czasowe ograniczenia w wykonywaniu czynności kontrolnych z uwagi na pogarszającą się sytuację epidemiologiczną kraju związaną z wirusem SARS-CoV-2.

Niemniej, uzyskane dane z kontroli w roku 2021 umożliwiają dokonanie szeregu spostrzeżeń, ocen oraz porównań w stosunku do lat poprzednich. Na ich podstawie można w miarę precyzyjnie określić w jakim obszarze przepisów prawa pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy, a także legalności zatrudnienia notuje się najwięcej nieprawidłowości, jakiego rodzaju i kategorii pracodawców one dotyczą oraz jaka jest ich skala i tendencje.

Jak wynika z powyższego, w ramach działalności kontrolno-nadzorczej wykonywano zadania wynikające z harmonogramu pracy oraz podejmowano działania interwencyjne.

II.1. Realizacja harmonogramu pracy

Do głównych działań wynikających z harmonogramu na rok 2021 Państwowej Inspekcji Pracy oraz zadań kontrolnych, prewencyjnych i informacyjno-promocyjnych, ustalonych do realizacji przez OIP Zielona Góra należały:

Zadania długofalowe: na lata 2019 – 2021, obejmujące problemy ochrony pracy, wymagające przyjęcia perspektywy długookresowej:

- ✓ Kampania prewencyjno – kontrolna „Dobry przepis na bezpieczeństwo” - adresowana do zakładów przetwórstwa mięsnego,
- ✓ Bezpieczeństwo i higiena pracy w zakładach, w których występuje narażenie na czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- ✓ Bezpieczeństwo w wytypowanych zakładach o wysokiej skali zagrożeń;
- ✓ Ograniczanie zagrożeń wypadkowych poprzez wdrożenie elementów zarządzania bezpieczeństwem pracy w zakładach, w których wystąpiły wypadki przy pracy.

Zadania bieżące: (tj. na 2021 r.), ukierunkowane na kompleksową ocenę wybranych problemów ochrony pracy:

- ✓ Przestrzeganie zakazu zawierania umów cywilnoprawnych w warunkach wskazujących na istnienie stosunku pracy;
- ✓ Wypłata minimalnego wynagrodzenia dla osób zatrudnionych na podstawie umów o pracę oraz umów cywilnoprawnych;
- ✓ Opieka zdrowotna - przestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym bhp;
- ✓ Ocena przestrzegania przepisów dotyczących zawierania umów terminowych;
- ✓ Przestrzeganie przepisów dot. pracowniczych planów kapitałowych - kontrole planowe;
- ✓ Czas pracy w usługach i budownictwie;
- ✓ Przestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym bhp w placówkach handlowych;
- ✓ Przestrzeganie przepisów bhp w zakładach gospodarki komunalnej - oczyszczalnie ścieków;
- ✓ Bezpieczeństwo pracy w przemyśle – wytwarzanie i przetwarzanie tworzyw sztucznych;
- ✓ Organizacja bezpiecznej pracy przy urządzeniach i instalacjach elektroenergetycznych, w tym w zakładach zajmujących się remontami, naprawami i usuwaniem awarii maszyn i urządzeń technicznych;
- ✓ Bezpieczeństwo i higiena pracy w zakładach obróbki drewna;
- ✓ Bezpieczeństwo w leśnictwie;
- ✓ Edukacja - przestrzeganie przepisów prawnej ochrony pracy;
- ✓ Ograniczanie zagrożeń w zakładach rolnych, z uwzględnieniem legalności zatrudnienia;

Zadania stałe: powtarzane rokrocznie, polegające na systematycznym egzekwowaniu prawa w poszczególnych obszarach ochrony pracy i wspieraniu tych kontroli programami prewencyjnymi i informacyjnymi:

- ✓ Badanie wypadków przy pracy;
- ✓ Kontrole przestrzegania przepisów bhp podczas usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych i przemysłowych;

- ✓ Kontrole wyrobów w zakresie oceny ich zgodności z wymaganiami zasadniczymi - działania realizowane w ramach nadzoru rynku;
- ✓ Przestrzeganie przepisów dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych;
- ✓ Roboty wykonywane w miejscach ogólnodostępnych (zagrożenia o charakterze publicznym);
- ✓ Kontrola legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej obywateli polskich;
- ✓ Kontrola legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej oraz wykonywania pracy przez cudzoziemców;
- ✓ Realizowanie zadań instytucji łącznikowej;
- ✓ Kontrole agencji zatrudnienia oraz przestrzegania przepisów prawa wobec pracowników tymczasowych;
- ✓ Kontrole przestrzegania przepisów ustawy o produktach biobójczych;
- ✓ Eliminowanie zagrożeń wypadkowych w budownictwie;
- ✓ Przestrzeganie przepisów o ograniczeniu handlu w niedziele, święta oraz niektóre inne dni;
- ✓ Krótkie kontrole w budownictwie ukierunkowane na likwidację bezpośrednich zagrożeń dla życia lub zdrowia pracujących;
- ✓ Kontrole dotyczące problematyki REACH i CLP;
- ✓ Egzekwowanie przestrzegania przepisów dot. czasu prowadzenia pojazdu, przerw i czasu odpoczynku (działania w ramach Krajowej Strategii Kontroli przepisów w tym zakresie) oraz czasu pracy kierowców;
- ✓ Egzekwowanie przestrzegania przepisów dot. czasu pracy oraz wypłaty wynagrodzeń i innych świadczeń ze stosunku pracy;
- ✓ Kontrole związane z badaniem skarg;
- ✓ Kontrole pracodawców lub przedsiębiorców rozpoczynających działalność gospodarczą;
- ✓ Program prewencyjny „Przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu w miejscu pracy”;
- ✓ Promocja zagadnień ochrony pracy wśród uczniów i studentów – program edukacyjny „Kultura bezpieczeństwa”;
- ✓ Program prewencyjny dla małych przedsiębiorstw (zatrudniających poniżej 50 pracowników): „Prewencja wypadkowa”;
- ✓ Zmniejszenie zagrożeń i eliminacja nieprawidłowości w mikrozakładach: Program prewencyjny „Zdobądź Dyplom PIP”;
- ✓ Konkursy promujące pożądane postawy w zakresie ochrony pracy:
 - „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej”,
 - „Poznaj swoje prawa w pracy”,
 - „Najaktywniejszy społeczny inspektor pracy”,

- „Bezpiecznie od startu”,
- „Buduj bezpiecznie”,
- „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”;
- ✓ Działania prewencyjno – promocyjne w rolnictwie indywidualnym: „Szczepnij życie! Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym”;
- ✓ Działania informacyjno–edukacyjne w budownictwie „Budowa. Stop wypadkom”;
- ✓ Działania edukacyjno-informacyjne: „Czas pracy kierowców a wypadki drogowe”.

Zadania własne: zadania o zasięgu lokalnym, wynikające ze specyfiki regionu, w roku 2021 realizowany był jeden temat prewencyjny:

- ✓ Program informacyjno-edukacyjny „Wszechnica Związkowca”.

II.2. Wyniki kontroli

W 2021 roku inspektorzy pracy przeprowadzili 1542 kontrole (poprzednio 1243), którymi objęto 1287 podmiotów. Dla wyeliminowania ujawnionych nieprawidłowości wydano 5496 decyzji (poprzednio 3830), w tym 5441 dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz 55 nakazujących wypłatę należnego wynagrodzenia lub innych świadczeń pieniężnych ze stosunku pracy.

Z uwagi na ujawnienie bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia pracujących odnotowano 99 przypadków wstrzymania wykonywania pracy przez 153 osoby (poprzednio 53 i 101 osób), a w drodze 90 decyzji skierowano do innych prac 205 pracowników lub innych osób (poprzednio odpowiednio 82 i 202 osoby) wykonujących pracę wbrew obowiązującym przepisom przy pracach wzbronionych, szkodliwych lub niebezpiecznych, albo pracowników lub inne osoby zatrudnione przy pracach niebezpiecznych, jeżeli nie posiadały odpowiednich kwalifikacji albo były nieodpowiednio wyposażone - łącznie 189 decyzji dot. 358 osób (poprzednio 135 decyzji dot. 303 osób). Zanotowano także 323 (poprzednio 189) przypadki wstrzymania eksploatacji maszyn, z uwagi na ich nieodpowiedni stan techniczny, mimo niewykonywania na nich pracy bezpośrednio w trakcie kontroli. Powyższe decyzje wydane zostały z rygorem natychmiastowej wykonalności.

Tab. Zestawienie podstawowych danych dot. kontroli w ostatnich 10 latach (2012 – 2021):

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba kontroli	2980	2821	2828	2705	2512	2565	2560	2152	1243	1542
Liczba skontrolowanych zakładów	2431	2337	2320	2235	2076	2121	2139	1773	1107	1287
Liczba wydanych decyzji, w tym:	9585	8620	8880	8010	8952	9201	7615	7966	3830	5496
Decyzje wstrzymania prac/ liczba osób	201 494	191 385	203 452	168 367	232 436	209 353	183 312	169 353	53 101	99 153
Decyzje skier. do innych prac/ liczba osób	182 470	172 353	229 461	199 411	221 615	206 539	128 335	163 356	82 202	90 205

W roku sprawozdawczym nie odnotowano skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. na rozstrzygnięcia organów PIP.

II.3. Nieprawidłowości dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy

Podczas kontroli ujawniono nieprawidłowości w zakresie szeroko rozumianych warunków i bezpieczeństwa pracy dające podstawy do wydania **5441** decyzji nakazowych, dotyczących około 44,8 tys. wykonujących pracę (poprzednio **3830** dot. **38,6 tys. osób**).

Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, podobnie jak w poprzednich latach dotyczyły m.in:

- ✓ przygotowania pracowników do pracy, w tym:
 - braku lub niewłaściwie przeprowadzonych profilaktycznych badań lekarskich,
 - braku lub niewłaściwie przeprowadzonych szkoleń w zakresie bhp pracowników i pracodawców,
 - braku uprawnień kwalifikacyjnych.
- ✓ organizacji bezpiecznej pracy, w tym dotyczących:
 - braku udokumentowanej oceny ryzyka zawodowego,
 - nieuwzględnienia w ww. ocenie wszystkich czynników ryzyka,
 - braku służby bhp.
- ✓ maszyn i urządzeń technicznych, w tym głównie:
 - braku lub niewłaściwych urządzeń ochronnych, osłon,
 - braku lub nieprawidłowych urządzeń sterowniczych i sygnalizacyjnych, braku instrukcji bhp.
- ✓ stanowisk i procesów pracy, magazynowania i składowania, w tym:
 - nieprawidłowości przy organizowaniu prac szczególnie niebezpiecznych,
 - nieprawidłowości w prowadzeniu procesów technologicznych,
 - braku lub niewłaściwego zabezpieczenia stanowisk pracy.
- ✓ urządzeń i instalacji, w tym:
 - braku lub niewłaściwego zabezpieczenia instalacji i urządzeń elektrycznych,
 - prowadzeniu eksploatacji urządzeń i instalacji w sposób zagrażający bezpieczeństwu obsługi i otoczenia,
 - niewłaściwej eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych.

Realizacja prawomocnych decyzji nakazowych jest na bieżąco monitorowana, m.in. na podstawie informacji od adresatów decyzji oraz kontroli sprawdzających. Na dzień sporządzania niniejszego sprawozdania z powyższych ustaleń wynika, że wykonano ponad 80,5% wydanych przez inspektorów decyzji. W związku z ich realizacją poprawiono bezpieczeństwo i warunki pracy ponad 36 tysięcy ¹⁾ pracowników. ¹⁾ - *(liczonych tyle razy, ile razy poprawiono im warunki pracy)*

W 2021 r. Okręgowy Inspektor Pracy jako organ pierwszej instancji wydał jedną decyzję zaprzestania prowadzenia działalności określonego rodzaju na podstawie art. 11 ust. 5 ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy (w roku poprzednim nie wydawano takiej decyzji).

W związku ze stwierdzeniem w czasie kolejnych kontroli tej samej firmy rażącego naruszenia przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy inspektorzy pracy skierowali do jednostek organizacyjnych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych 2 wnioski (poprzednio – 2) o podwyższenie płatnikom o 100% składek na ubezpieczenie wypadkowe, ustalanych na najbliższy rok składkowy. Wnioski zostały uwzględnione przez ZUS.

II.4. Świadczenia pieniężne ze stosunku pracy

W związku z niewypłaceniem wynagrodzenia, bądź innych świadczeń ze stosunku pracy, inspektorzy pracy mają prawo, w określonej sytuacji, wydania decyzji nakazujących ich wypłatę.

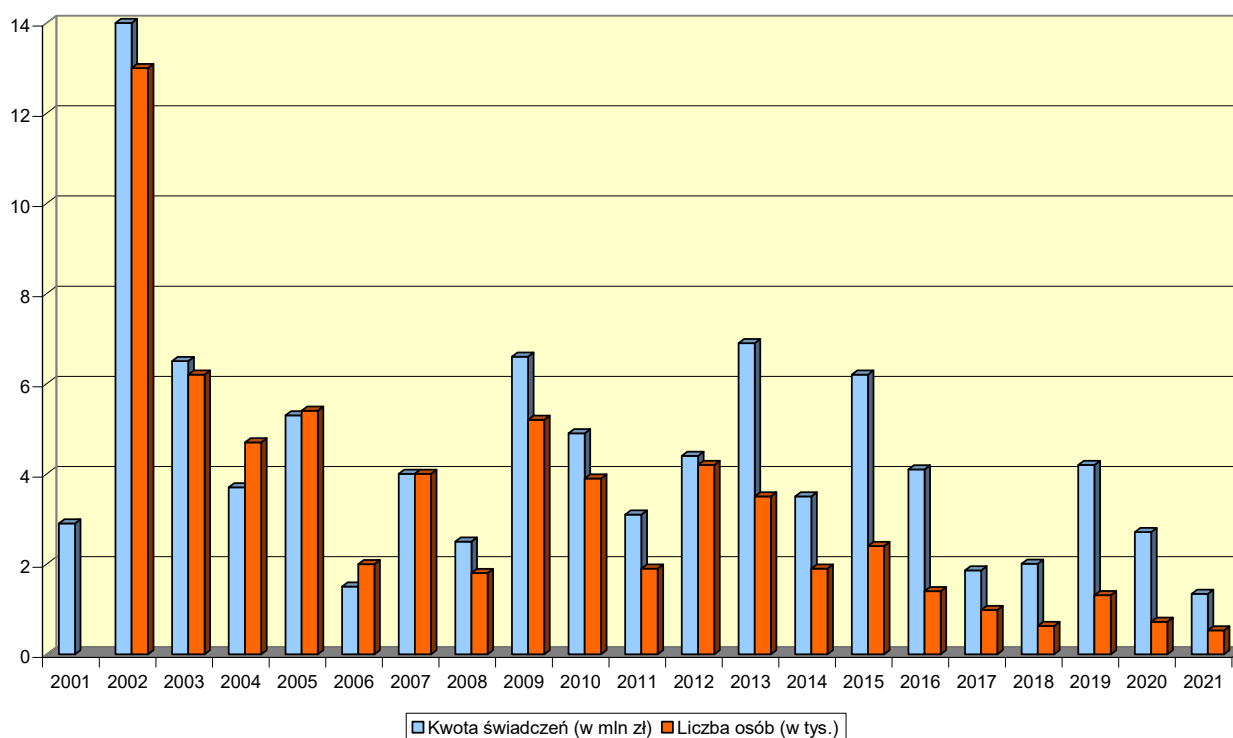
Inspektorzy pracy podczas kontroli 21 zakładów zebrali materiał dający podstawy wydania 55 decyzji (poprzednio 58) nakazujących wypłacenie 534 pracownikom (poprzednio 716, tj. spadek o 26%) kwoty ok. 1,3 mln zł (poprzednio 2,7 mln) tytułem wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń pieniężnych ze stosunku pracy.

Na dzień sporządzania raportu wyegzekwowana kwota to 631232,79 zł.

Dominowały zaległości ujawnione w 3 zakładach, które stanowiły ok. 68 % kwoty objętej decyzjami.

Nakazy wypłaty dotyczyły w przeważającej mierze niewypłacenia wynagrodzenia za pracę (68%), w dalszej kolejności ekwiwalentu za niewypłacony urlop wypoczynkowy (15%), a w mniejszym stopniu wynagrodzenia za pracę za czas choroby, premii, wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych oraz odprawy pieniężnej z tytułu rozwiązania stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników.

Skala ujawnionych zaległości finansowych w Lubuskiem w latach 2001-2021

II.5. Nieprawidłowości dotyczące prawnej ochrony pracy

Kontrole w roku sprawozdawczym wykazały naruszenia przepisów prawa pracy oraz legalności zatrudnienia, w wyniku czego inspektorzy skierowali do pracodawców wystąpienia obejmujące łącznie 4199 wniosków i 319 poleceń ustnych (poprzednio odpowiednio 2902 i 238 – łącznie wzrost o 31%), dotyczących przede wszystkim praworządności w stosunkach pracy i warunków zatrudnienia ponad 18 tys. pracowników.

W przypadku wystąpień i poleceń, podobnie jak w ubiegłych latach, przeważały kwestie z zakresu stosunku pracy, czasu pracy, przygotowania do pracy, świadczeń pieniężnych ze

stosunku pracy i legalności zatrudnienia. Po ujawnieniu nieprawidłowości inspektorzy pracy występowali najczęściej z wnioskami i poleceniami ustnymi dotyczącymi:

- ✓ informowania pracowników o warunkach zatrudnienia, prowadzenia akt osobowych, wydawania świadectw pracy, treści umów o pracę, zapisów regulaminów pracy, wynagrodzeń i ZFŚS, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego, prowadzenia ewidencji czasu pracy, naruszeń w zakresie określania systemów, rozkładów i okresów rozliczeniowych czasu pracy, zatrudniania pracowników w godzinach nadliczbowych i w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy, udzielania urlopów wypoczynkowych, terminowego wypłacania wynagrodzeń oraz innych nieprawidłowości w zakresie świadczeń pieniężnych wynikających ze stosunku pracy
- ✓ szkoleń w zakresie bhp, profilaktycznych badań lekarskich, oceny ryzyka zawodowego, ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy, środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego.

Do czasu sporządzenia niniejszego opracowania pracodawcy, odpowiadając na wystąpienia, poinformowali o wykonaniu ok. 71% wniosków i poleceń, które bezpośrednio dotyczyły ponad 13 tys. zatrudnionych.

II.6. Wykroczenia przeciwko prawom pracownika oraz powiadomienia prokuratury

Postępowania w sprawach o wykroczenia

Konsekwencją stwierdzenia przez inspektorów pracy nieprawidłowości wyczerpujących znamiona 1138 wykroczeń było wszczęcie postępowań wobec 658 osób. W stosunku do obwinionych zastosowano:

- ✓ 24 wnioski do sądu o ukaranie, w związku z popełnieniem 55 wykroczeń,
- ✓ 341 postępowań mandatowych, w związku z popełnieniem 698 wykroczeń,
- ✓ 293 środki wychowawcze, w związku z popełnieniem 385 wykroczeń.

Sądy rozpatrując wnioski inspektorów pracy rozpoznały 19 spraw. W 17 przypadkach orzeczono grzywny w kwotach od 600 do 18.000 złotych.

W drodze 341 postępowań mandatowych nałożono grzywny w łącznej kwocie 387.200 złotych (przeciętna kwota grzywny – 1.135 złotych). W okresie sprawozdawczym sądy nie wszczynały postępowań w sprawie uchylenia mandatów.

Środki wychowawcze zastosowane wobec 293 osób (obejmujące 385 wykroczeń) wydane zostały w sytuacji, gdzie zdaniem inspektora pracy bardziej rygorystyczne postępowanie byłoby przedwczesne, lub stanowiłoby nadmierną dolegliwość wobec wagi ujawnionych wykroczeń.

Postępowania karne

Inspektorzy pracy skierowali do prokuratury 24 zawiadomienia (w roku 2020 - 25) o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W dwóch zawiadomieniach zastosowano kumulatywną kwalifikację. Zawiadomienia obejmowały łącznie 27 naruszeń prawa. Zidentyfikowano 7 przypadków popełnienia przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową i 20 innych przestępstw z art. 225 § 2 kk (poprzednio 15 - wzrost o 25%) tj. udaremnienia przeprowadzenia kontroli przez inspektora pracy.

Na dzień sporządzenia sprawozdania wszczęto 22 postępowania. W 11 przypadkach prokurator zdecydował się na wniesienie aktu oskarżenia do sądu.

II.7. Badanie wypadków przy pracy

W 2021 roku inspektorzy pracy zbadali okoliczności i przyczyny 59 wypadków przy pracy. W ww. zdarzeniach poszkodowanych zostały łącznie 64 osoby, z których 7 poniosło śmierć, a 27 doznało ciężkich obrażeń ciała.

Tab. Liczba zgłoszonych do OIP i zbadanych wypadków przy pracy(w latach 2019-2021).

Liczba wypadków zgłoszonych				Liczba wypadków zbadanych		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
ogółem	88	65	71	62	43	59
w tym: śmiertelnych				12	8	7
Ciężkich				30	24	27
Zbiorowych				2	0	5
Lekkich				18	11	20

Różnica pomiędzy liczbą wypadków zgłoszonych, a badanych wynika z tego, iż nie badano większości zgłoszonych wypadków lekkich, wypadków komunikacyjnych oraz nagłych przypadków medycznych, a część zgłoszonych wypadków jest w trakcie badania.

Wypadki komunikacyjne:

Liczba wypadków zgłoszonych - 9,

Liczba wypadków zbadanych - 0.

Nagłe przypadki medyczne:

Liczba wypadków zgłoszonych - 7,

Liczba wypadków zbadanych - 1.

Tab. Osoby poszkodowane w wypadkach przy pracy zbadanych przez IP w 2021 roku.

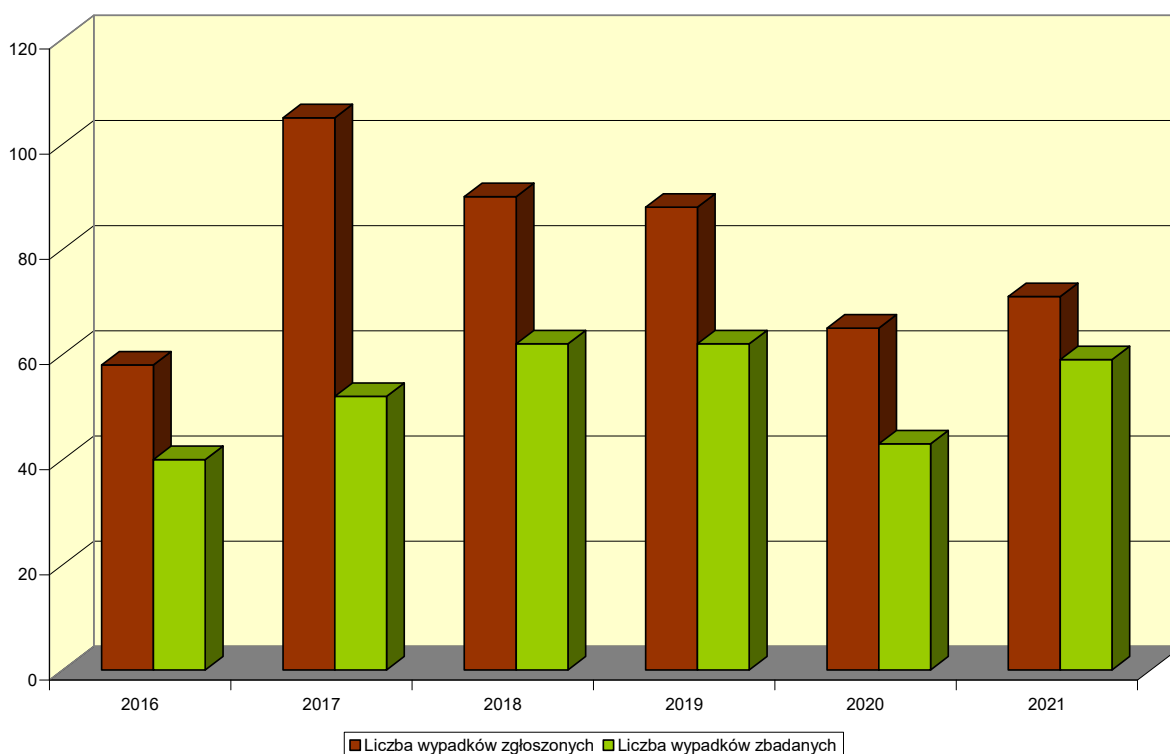
Liczba wypadków zbadanych		Liczba poszkodowanych w wypadkach		
		ogółem	w tym:	
			śmiertelnych	ciężkich
ogółem	59	64	7	27
w tym zbiorowych	5	10	0	0

Z uwagi na stosunkowo niewielką liczbę zbadanych wypadków, nie stwierdzono by jakaś grupa wypadków wykazywała cechy powtarzalności.

Liczbowy i procentowy udział podmiotów od których uzyskano informacje o zaistniałych wypadkach przedstawia się następująco:

- pracodawcy – 41 (57,7 %),
- policja – 25 (35,2 %),
- inny OIP – 3,
- inne źródła - 2.

Nie stwierdzono zaniechania zgłoszenia przez pracodawcę informacji o wypadku.

Wśród przyczyn zaistniałych wypadków przeważały przyczyny wynikające ze stanu fizycznego i zachowań pracownika oraz przyczyny związane z niewłaściwą organizacją pracy. Odnotowano stosunkowo niewielki udział przyczyn technicznych w ogólnej liczbie przyczyn.

W grupie przyczyn wynikających ze stanu fizycznego i zachowań pracownika przeważały przyczyny spowodowane nieprawidłowym zachowaniem się pracownika, a polegające w szczególności na: lekceważeniu zagrożenia, zaskoczeniu niespodziewanym zdarzeniem oraz niedostatecznej koncentracji uwagi na wykonywanej czynności. Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika przejawiało się głównie w wykonywaniu czynności bez usunięcia zagrożenia, niewłaściwym operowaniu kończynami w strefie zagrożenia oraz wejściu, wjechaniu na obszar zagrożony bez upewnienia się, czy nie ma niebezpieczeństwa. Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym polegało głównie na użyciu czynnika materialnego podczas przebywania osób w strefie zagrożenia oraz wadliwym zainstalowaniu czynnika materialnego przez pracownika.

Wśród przyczyn organizacyjnych większość stanowiły przyczyny związane z niewłaściwą ogólną organizacją pracy, polegającą przede wszystkim na: braku nadzoru oraz tolerowaniu przez pracowników nadzoru odstępstw od zasad bezpiecznej pracy, braku instrukcji posługiwania się czynnikiem materialnym i braku lub niewłaściwym przeszkoleniem w zakresie bhp. W mniejszym stopniu przyczyny wypadków związane były z niewłaściwą eksploatacją czynnika materialnego oraz niewłaściwą organizacją stanowiska pracy.

Przyczyny wynikające z niewłaściwych rozwiązań technicznych spowodowane były wadami konstrukcyjnymi lub niewłaściwymi rozwiązaniami technicznymi i ergonomicznymi czynnika materialnego.

Wyniki kontroli związanych z badaniem okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy wykazują, że liczba wypadków przy pracy co prawda zmniejsza się w porównaniu z latami poprzednimi, jednakże niewiele wskazuje na radykalną poprawę w najbliższym okresie. Jest to wskazaniem do podejmowania różnorodnych działań, które mogłyby mieć wpływ na ograniczenie ilości wypadków, a zwłaszcza tych o najcięższych skutkach. Jednakże przeszkodą

dla organów Państwowej Inspekcji Pracy w skuteczniejszym wpływaniu na zmniejszanie się liczby wypadków przy pracy wydaje się zdecydowana dominacja wypadków lekkich, które w zasadzie nie są badane przez inspektorów pracy.

Działania zmierzające do zmniejszenia liczby wypadków przy pracy powinny polegać na:

- zintensyfikowaniu działalności kontrolno-nadzorczej w zakładach i branżach charakteryzujących się szczególnym zagrożeniem wypadkowym (budownictwo, przemysł drzewny, metalowy, handel). Biorąc pod uwagę dużą ilość nieprawidłowości w zakresie szkoleń bhp, kontrole tych zagadnień powinny być prowadzone w trakcie każdej wizyty inspektora w zakładzie. Konieczne jest kontynuowanie oraz nasilenie kontroli tej tematyki, tym bardziej, że interwencje inspektorów PIP wymuszają na pracodawcach realizację ich obowiązków wobec pracowników, co przekłada się na bezpieczniejsze wykonywanie przez pracowników pracy, a pośrednio przyczynia się do zmniejszenia liczby wypadków przy pracy,
- popularyzowaniu problematyki ochrony pracy w lokalnych środkach masowego przekazu (prasa, radio, telewizja) poprzez organizowanie cyklicznych spotkań oraz informowania o spektakularnych wypadkach przy pracy,
- współdziałaniu z organizacjami pracodawców w zakresie popularyzacji reguł bezpiecznej pracy,
- organizowaniu na szczeblu okręgu seminariów dla pracodawców z branż szczególnie zagrożonych wypadkami, w celu przedstawienia przyczyn zaistniałych wypadków oraz wskazania skutecznych środków profilaktycznych,
- akcentowaniu problematyki wypadkowości w kontaktach z partnerami społecznymi (związki zawodowe, sip),
- w ramach działań prewencyjnych Inspekcji pracy - wydanie informatora o aktualnych obowiązkach pracodawcy w zakresie zapobieganiu wypadkom. Ponadto w informatorze można uzmysłowić pracodawcom, że wiedza z zakresu bhp odpowiednio wykorzystana stanowi mniejszy wydatek niż koszty związane z wypadkiem lub spowodowaną wypadkiem niezdolnością pracownika do pracy. Broszura uzupełniłaby wyjaśnienia i porady w tym zakresie udzielane w czasie kontroli pracodawcom i służbom bhp w kontrolowanych zakładach.

Do radykalnej poprawy stanu bezpieczeństwa pracy, a w konsekwencji zmniejszenia wypadkowości może przyczynić się wprowadzenie zmian systemowych motywujących pracodawców ekonomicznie do działań na rzecz eliminowania zagrożeń wypadkowych, np. poprzez:

- dofinansowywanie przez państwo i instytucje ubezpieczeniowe (np. ZUS) lub pomoc w uzyskaniu niskoprocentowanych pożyczek dla przedsiębiorców inwestujących w poprawę warunków pracy zatrudnionych pracowników,
- obciążanie pracodawców (w całości lub w części) kosztami wypadków (odszkodowanie, renta, rehabilitacja poszkodowanych), jeżeli wypadek bezspornie nastąpił z ich winy. Regres dokonywany byłby przez instytucje ubezpieczeniowe.

Rok sprawozdawczy był kolejnym, w którym inspektorzy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze prowadzili działania edukacyjno-informacyjne. Wykorzystując doświadczenia z poprzednich lat główny nacisk położono na realizację szkoleń skierowanych do pracodawców oraz ich personelu nadzorczo-technicznego.

Zestawienie liczbowe i krótka analiza wszystkich wypadków przy pracy, które zaistniały w województwie lubuskim w okresie sprawozdawczym (*wg danych GUS*) znajduje się w dalszej części niniejszego opracowania.

II.8. Kontrola legalności zatrudnienia

Działalność nadzorczo-kontrolna

W ramach realizacji zadań z zakresu legalności zatrudnienia w 2021 r. inspektorzy pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze przeprowadzili 500 kontroli legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej obywateli polskich, 236 kontroli legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej oraz wykonywania pracy przez cudzoziemców, 12 kontroli przestrzegania przepisów prawa przez agencje zatrudnienia oraz agencje pracy tymczasowej, 5 kontroli przestrzegania przepisów prawa przez pracodawców użytkowników, 10 kontroli w zakresie delegowania pracowników z terytorium Polski i delegowania pracowników do Polski w ramach świadczenia usług.

Ponadto w ramach realizacji zadań z zakresu legalności zatrudnienia prowadzone były czynności służbowe, w tym 14 dot. obywateli polskich oraz jedna dot. delegowania w ramach świadczenia usług.

Czynności kontrolne i służbowe prowadzone były w 484 podmiotach w zakresie legalności zatrudnienia obywateli polskich, 222 podmiotach w zakresie legalności zatrudnienia cudzoziemców, 16 podmiotach w zakresie agencji zatrudnienia i pracodawców użytkowników, 11 podmiotach w zakresie delegowania pracowników w ramach świadczenia usług.

Czynnościami kontrolnymi i służbowymi w zakresie legalności zatrudnienia objętych zostało 2671 obywateli polskich wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę i umowy prawa cywilnego, 1170 cudzoziemców oraz 53 osoby delegowane w ramach świadczenia usług.

Kontrole legalności zatrudnienia dotyczyły 622 podmiotów, w tym 577 sektora prywatnego, 42 sektora publicznego, 3 sektora innego. Prowadzone były w małych podmiotach (wg indeksu zatrudnienia do 9 osób) – 388 podmiotów, w podmiotach średnich (od 10 do 49 osób) – 162 podmioty, w dużych (od 50 do 249 osób) – 51 podmiotów oraz w wielkich (od 250 osób) – 21 podmiotów objętych kontrolą.

Czynności kontrolne w zakresie legalności zatrudnienia prowadzone były głównie w branżach (wg klasyfikacji PKD): handel i naprawy (157), przetwórstwo przemysłowe (129), budownictwo (82), transport i gospodarka magazynowa (66), zakwaterowanie i usługi gastronomiczne (38), usługi administrowania (34), edukacja (23), pozostała działalność usługowa (16), działalność profesjonalna (16), inne branże (60).

W kontrolowanych podmiotach ustalono 99403 osoby wykonujące pracę, w tym na podstawie umowy o pracę 82244 osoby (82,7%), na podstawie umowy cywilnoprawnej 13950 (14,0 %), w ramach samozatrudnienia 613 (0,6 %), inne formy (2,6 %).

Podczas kontroli inspektorzy pracy stwierdzili naruszenia przepisów prawa pracy, w tym legalności zatrudnienia i bezpieczeństwa i higieny pracy:

- dotyczące obywateli polskich m.in.
 - niepotwierdzenie w formie pisemnej zawartej umowy o pracę
 - niezgłaszanie i nieterminowe zgłaszanie osób wykonujących pracę do ubezpieczeń społecznych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych
 - nieopłacanie składek na Fundusz Pracy lub nieterminowe ich opłacanie
 - niepowiadamianie powiatowego urzędu pracy przez bezrobotnego o podjęciu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej

- nieprzestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym technicznego bezpieczeństwa pracy w stosunku do obywateli polskich
- dotyczące cudzoziemców m.in.
 - nielegalne powierzanie i wykonywanie pracy
 - nieposiadanie wymaganego zezwolenia na pracę
 - wykonywanie pracy przez cudzoziemca na stanowisku lub na warunkach innych niż określone w zezwoleniu na pracę
 - niezawieranie z cudzoziemcem umowy w formie pisemnej
 - wykonywanie pracy gdy podstawa pobytu nie uprawniała do wykonywania pracy
 - niezgłaszanie i nieterminowe zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych
 - nieprzestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym technicznego bezpieczeństwa pracy w stosunku do cudzoziemców
- dotyczące agencji zatrudnienia m.in.
 - nielegalne powierzanie pracy cudzoziemcom
 - nieterminowe opłacanie składek na Fundusz Pracy
 - niezapewnienie minimalnej stawki godzinowej wypłacanego wynagrodzenia z tytułu wykonywania pracy na podstawie zawartej umowy
 - nieterminowa wypłata pracownikom wynagrodzenia za pracę
 - nieterminowe zgłaszanie pracowników do ubezpieczeń społecznych
 - uchybienia w zakresie oceny ryzyka zawodowego
- dotyczące pracowników tymczasowych m.in.
 - niedopełnienie obowiązków dotyczących zapewnienia osobom wykonującym pracę tymczasową bezpiecznych i higienicznych warunków pracy
 - uchybienia w zakresie prowadzenia przez pracodawcę użytkownika wymaganej ewidencji osób wykonujących pracę tymczasową
- dotyczące delegowania pracowników w ramach świadczenia usług m.in.
 - nieterminowe złożenie oświadczenia przez pracodawcę delegującego pracownika na terytorium Polski
 - nieterminowa wypłata wynagrodzenia za pracę
 - wypłata wynagrodzenia, od którego nie została naliczona i odprowadzona składka na ubezpieczenia społeczne
 - niewypłacenie wynagrodzenia chorobowego
 - nieterminowe zgłaszanie pracowników do ubezpieczeń społecznych
 - nieprowadzenie ewidencji czasu pracy
 - nieprawidłowości dot. czasu pracy
 - nieprawidłowe prowadzenie akt osobowych pracowników delegowanych
 - nieprawidłowości dot. rozwiązywania umów o pracę
 - nieprawidłowości dot. wydawania świadectw pracy
 - dopuszczanie pracowników (obywateli polskich) do pracy bez szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (instruktaż ogólny i stanowiskowy)
 - dopuszczanie pracowników do pracy bez profilaktycznych badań lekarskich
 - dopuszczanie pracowników do wykonywania pracy bez zapewnienia środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego
 - nieprzestrzeganie przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

W wyniku prowadzonych czynności kontrolnych i służbowych dot. legalności zatrudnienia m.in. ujawniono:

- w zakresie obywateli polskich
 - 328 osób, które świadczyły pracę nielegalnie, w tym
 - 31 osób pracujących bez umowy o pracę potwierdzonej w formie pisemnej
 - 316 osób niezgłoszonych do ubezpieczeń społecznych lub nieterminowo zgłoszonych
 - 1 osoba bezrobotna, która nie powiadomiła właściwego powiatowego urzędu pracy o podjęciu pracy zarobkowej
 - 33 nieprawidłowości dot. opłacania składek na Fundusz Pracy
- w zakresie cudzoziemców
 - 97 cudzoziemców, którzy nielegalnie wykonywali pracę, w tym
 - 50 bez wymaganego zezwolenia na pracę
 - 43 wykonujących pracę na innych warunkach niż określone w zezwoleniu
 - 23 bez umowy zawartej w formie pisemnej
 - 3 podstawa pobytu nie uprawniała do wykonywania pracy
- w zakresie agencji zatrudnienia
 - 9 agencji zatrudnienia, w których stwierdzono naruszenia przepisów prawa pracy w tym bezpieczeństwa pracy oraz legalności zatrudnienia
- w zakresie pracowników tymczasowych
 - 2 pracodawców użytkowników, u których stwierdzono naruszenia przepisów prawa, w tym naruszenia przepisów dot. niezapewnienia bezpiecznych warunków pracy pracownikom tymczasowym
- w zakresie delegowania pracowników w ramach świadczenia usług
 - nieterminowe złożenie oświadczenia przez pracodawcę delegującego pracownika na terytorium Polski
 - nieterminowa wypłata wynagrodzenia za pracę
 - wypłata wynagrodzenia, od którego nie została naliczona i odprowadzona składka na ubezpieczenia społeczne
 - niewypłacenie wynagrodzenia chorobowego
 - nieterminowe zgłaszanie pracowników do ubezpieczeń społecznych
 - nieprowadzenie ewidencji czasu pracy i nieprawidłowości dot. czasu pracy
 - nieprawidłowe prowadzenie akt osobowych pracowników delegowanych
 - nieprawidłowości dot. rozwiązywania umów o pracę
 - nieprawidłowości dot. wydawania świadectw pracy
 - dopuszczanie pracowników (obywateli polskich) do pracy bez szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (instruktaż ogólny i stanowiskowy)
 - dopuszczanie pracowników do pracy bez profilaktycznych badań lekarskich
 - dopuszczanie pracowników do wykonywania pracy bez zapewnienia środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego
 - nieprzestrzeganie przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Środki prawne wydane w wyniku kontroli legalności zatrudnienia

W wyniku przeprowadzonych kontroli legalności zatrudnienia w celu przywrócenia stanu zgodnego z prawem:

- wydano 33 polecenia dot. 42 osób
- skierowano 407 wniosków w wystąpieniach dot. 934 osób
- wydano 49 decyzji administracyjnych dot. 805 osób

- ujawniono 152 wykroczenia popełnione przez 110 osób
- skierowano 4 zawiadomienia do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa dot. ubezpieczeń społecznych.

Postępowania wyjaśniające, wykroczenia, sankcje

W stosunku do 110 osób naruszających przepisy prawa w zakresie legalności zatrudnienia przeprowadzone zostały postępowania wyjaśniające dot. 152 popełnionych wykroczeń, które zakończone zostały:

- ukaraniem 40 sprawców 73 popełnionych wykroczeń mandatami karnymi w łącznej kwocie 52.500,00 zł
- skierowaniem do sądu 2 wniosków o ukaranie 2 sprawców 10 popełnionych wykroczeń
- zastosowaniem wobec 68 osób, sprawców 69 popełnionych wykroczeń środka oddziaływania wychowawczego.

Postępowania IMI, kary pieniężne i grzywny administracyjne

W wyniku prowadzonych postępowań w ramach instytucji łącznikowej IMI:

- realizowane były czynności służbowe w związku z 8 wnioskami złożonymi przez instytucje łącznikowe 4 państw
- powiadomienia o nałożeniu kary pieniężnej lub grzywny administracyjnej nie były kierowane do przedsiębiorców
- powiadomienia o wniosku o egzekucję administracyjną kary pieniężnej lub grzywny administracyjnej nie były kierowane do przedsiębiorców

W wyniku kontroli legalności zatrudnienia oraz wydanych środków prawnych przywrócony został stan zgodny z prawem, w tym m.in.:

- zalegalizowana została praca obywateli polskich i cudzoziemców
- zawarte zostały i potwierdzone w formie pisemnej umowy o pracę
- dokonano zgłoszenia osób wykonujących pracę do ubezpieczeń społecznych
- wyegzekwowano odprowadzenie zaległych należnych składek na Fundusz Pracy
- zapewniono przestrzeganie przepisów prawa dot. obywateli polskich, cudzoziemców, agencji zatrudnienia, pracodawców użytkowników, delegowania
- zapewnione zostały bezpieczne i higieniczne warunki pracy.

Działania prewencyjne, informacyjne i edukacyjne

Działalność prewencyjna i profilaktyczna z zakresu prawa pracy, w tym legalności zatrudnienia obywateli polskich, cudzoziemców, agencji zatrudnienia, pracowników tymczasowych, delegowania osób w ramach świadczenia usług, procederu handlu ludźmi i pracy przymusowej była prowadzona przez inspektorów pracy z Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze podczas realizowanych czynności kontrolno-nadzorczych i czynności służbowych. Działania prewencyjne i profilaktyczne prowadzone podczas kontroli związanych z realizacją tematu polegały na wyjaśnieniach problemów i zagadnień poruszanych przez przedsiębiorców oraz udzielaniu odpowiedzi na pytania związane z prowadzoną działalnością.

W ramach podjętych działań prewencyjnych i edukacyjnych dot. legalności zatrudnienia udzielonych zostało 228 porad prawnych (przez inspektorów pracy, specjalistów i radców prawnych inspektoratu), prowadzone były szkolenia informacyjne, edukacyjne oraz konsultacje, udzielane były porady prawne w urzędach, szkołach i na targach oraz

rozpowszechniane były wydawnictwa tematyczne. Działania prewencyjne, edukacyjne oraz porady prawne w zakresie zagadnień dot. legalności zatrudnienia dotyczyły obywateli polskich, cudzoziemców, agencji zatrudnienia, pracowników tymczasowych, delegowania osób w ramach świadczenia usług, procederu handlu ludźmi i pracy przymusowej.

W siedzibie Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze dla wszystkich zainteresowanych problematyką i zagadnieniami prawa pracy, w tym dla osób korzystających z poradnictwa prawnego przygotowane są w wyznaczonym ogólnodostępnym miejscu wydawnictwa i informatory przygotowane przez Państwową Inspekcję Pracy dot. prawa pracy, bezpieczeństwa i higieny pracy, legalności zatrudnienia obywateli polskich i cudzoziemców, agencji zatrudnienia, pracowników tymczasowych, delegowania, przeciwdziałania handlowi ludźmi i pracy przymusowej. Ponadto do dyspozycji są wydawnictwa przygotowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, materiały informacyjne przekazane przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji (IOM) oraz plakaty i ulotki informacyjne dot. przeciwdziałania handlowi ludźmi i pracy przymusowej przygotowane przez Lubuski Urząd Wojewódzki w ramach działania Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. Materiały informacyjne przekazane przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji (IOM) wraz z linkiem strony www.migrant.info.pl zamieszczone są na stronie internetowej inspektoratu.

Ponadto w ramach działań prewencyjnych, informacyjnych oraz edukacyjnych podejmowanych w zakresie legalności zatrudnienia m.in.:

- ekspedycji Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze w dniach 24-25.02.2021 r. oraz 05.03.2021 r. udzielali porad prawnych czytelnikom „Gazety Lubuskiej” oraz magazynów „Głos Przedsiębiorcy” i „Biznes Lubuski”. Porady dotyczyły problematyki z zakresu prawa pracy, bhp i legalności zatrudnienia
- w CKZiU „Elektronik” w Zielonej Górze w dniu 13.05.2021 r. odbył się finał regionalny kolejnej edycji konkursu Państwowej Inspekcji Pracy „Poznaj swoje prawa w pracy”. Konkurs zorganizowano w ramach programu edukacyjnego „Kultura bezpieczeństwa”, którego celem jest podniesienie poziomu wiedzy nt. prawnej ochrony pracy, bezpiecznych i higienicznych warunków pracy wśród uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów. Program służy kształtowaniu świadomości zagrożeń występujących w środowisku pracy oraz popularyzacji zagadnień związanych z przestrzeganiem prawa pracy, problematyki zawierania umów cywilnoprawnych oraz umów terminowych, legalności zatrudnienia. Konkurs „Poznaj swoje prawa w pracy” jest formą popularyzacji programu oraz sprawdzianem jego efektywności dla szkół i uczniów. W tegorocznych rozgrywkach na szczeblu regionalnym udział wzięło 14 laureatów etapu szkolnego z 7 szkół ponadpodstawowych. Zadaniem uczestników było rozwiązanie testu składającego się z 35 pytań
- w Mostkach k. Świebodzina w dniach 02-04.09.2021 r. odbyły się Targi Gospodarki Leśnej, Przemysłu Drzewnego i Ochrony Środowiska "EKO-LAS" - największe tego typu wydarzenie w Polsce. Na czas imprezy stoisko informacyjne uruchomił Okręgowy Inspektorat Pracy w Zielonej Górze. W punkcie OIP udzielano bezpłatnych porad prawnych, technicznych i promowano kampanię „Prawa przez cały rok”. Dla wszystkich osób zainteresowanych dostępne były wydawnictwa i materiały informacyjne z zakresu prawa pracy, bhp i legalności zatrudnienia, w tym dot. obywateli polskich, cudzoziemców, agencji zatrudnienia i pracy tymczasowej a także delegowania, handlu ludźmi i pracy przymusowej
- Okręgowy Inspektorat Pracy w Zielonej Górze uczestniczył w międzynarodowej kampanii informacyjnej „Prawa przez cały rok” (Rights for all seasons) Europejskiego Urzędu ds. Pracy (ELA). Kampania prowadzona była do końca października 2021 r. i koncentrowała się głównie wokół sektora rolno - spożywczego, z uwagi na dużą zależność od sezonowości.

Sektorami w dużej mierze bazującymi na pracy sezonowej, w których odnotowywane jest duże ryzyko występowania zjawiska pracy nierejestrowanej są rolnictwo, turystyka, hotelarstwo, branża gastronomiczna i spożywcza. Grupami docelowymi byli niemobilni pracownicy z obszaru UE i ich pracodawcy, pracownicy mobilni będący obywatelami państw trzecich i ich pracodawcy. W kampanię zaangażowane były państwa członkowskie UE, a także Komisja Europejska, Europejska platforma do walki z pracą nierejestrowaną, sieć EURES (Europejska Sieć Służb Zatrudnienia) oraz partnerzy społeczni z tych państw

- w związku z udziałem Państwowej Inspekcji Pracy w kampanii Europejskiego Urzędu ds. Pracy (ELA) „Prawa przez cały rok” (Rights for all seasons), 22-24.09.2021 r. w godzinach 10,00 – 14,00 odbyły się specjalne telefoniczne dyżury prawne. Eksperci odpowiadali na pytania dot. pracy sezonowej oraz legalności zatrudnienia obywateli polskich i cudzoziemców
- w Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Kalsku starszy inspektor pracy – specjalista z sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze w dniu 18.11.2021 r. przeprowadził szkolenie nt. „Legalność zatrudnienia pracowników w rolnictwie indywidualnym”. Szkolenie przeznaczone było dla rolników indywidualnych, pracodawców i przedsiębiorców.

Współpraca z innymi organami, urzędami, organizacjami

W ramach współpracy kontrole legalności zatrudnienia były prowadzone na wniosek organów współdziałających z Okręgowym Inspektoratem Pracy w Zielonej Górze m.in.: Inspekcji Transportu Drogowego, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Policji, Prokuratury, Powiatowego Urzędu Pracy, Starosty, Prezydenta Miasta, Straży Pożarnej, Urzędu Skarbowego, Izby Administracji Skarbowej, Urzędu Celno-Skarbowego, Wojewody, Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Związków Zawodowych.

W ramach współdziałania organów kontrole legalności zatrudnienia i czynności służbowe były prowadzone wspólnie z innymi organami, w tym ze Strażą Graniczną, Policją, Inspekcją Ochrony Środowiska, Państwową Inspekcją Sanitarną, Strażą Pożarną, Urzędem Dozoru Technicznego.

Po zakończeniu czynności kontrolnych w wyniku dokonanych ustaleń skierowanych zostało 89 powiadomień do innych organów z informacjami o tematyce, zakresie lub wynikach kontroli m.in. do Wojewody, Straży Granicznej, Izby Administracji Skarbowej, Urzędu Skarbowego, Urzędu Celno-Skarbowego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Prokuratury, Związków Zawodowych, Starosty, Prezydenta Miasta, Powiatowego Urzędu Pracy, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Urzędu Dozoru Technicznego, Departamentu Funduszy w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej.

Ponadto w ramach współpracy i współdziałania z organami, urzędami i organizacjami w zakresie legalności zatrudnienia m.in.:

- przedstawiciel Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze nadinspektor, koordynator Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia oddelegowany jest do składu zespołów eksperckich jako członek Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi powołanego przez Wojewodę Lubuskiego oraz członek Zespołu ds. Projektu Lubuskiego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia powołanego przez Zarząd Województwa Lubuskiego
- utrzymywany był stały kontakt z Lubuskim Urzędem Wojewódzkim w zakresie informacji dot. wydawanych zezwoleń na pracę cudzoziemców oraz z powiatowymi urzędami pracy w zakresie dostępu do informacji z rejestru osób bezrobotnych oraz udzielania informacji dot. podmiotów, które rejestrowały oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy

cudzoziemcowi a także w zakresie informacji dot. wydawanych zezwoleń na pracę sezonową cudzoziemców

- w siedzibie Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej PSG w Zielonej Górze oraz w Okręgowym Inspektoracie pracy w Zielonej Górze odbyły się spotkania, w których uczestniczyli inspektorzy pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze, w tym nadinspektor, koordynator Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia oraz funkcjonariusze SG Zespołu ds. Cudzoziemców Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej w Krośnie Odrzańskim PSG w Zielonej Górze w tym kierownik Zespołu Wydziału ds. Cudzoziemców. Podczas spotkań ustalany był zakres wspólnych działań podejmowanych przez służby, omawiane były przepisy, kompetencje, procedury i problematyka działań kontrolnych w zakresie realizacji wspólnych kontroli legalności zatrudnienia dot. obywateli polskich, cudzoziemców, agencji zatrudnienia i pracy tymczasowej a także problematyka delegowania, handlu ludźmi i pracy przymusowej.

II.9. Działalność interwencyjna - rozpatrywanie skarg pracowniczych

Skargi ogółem

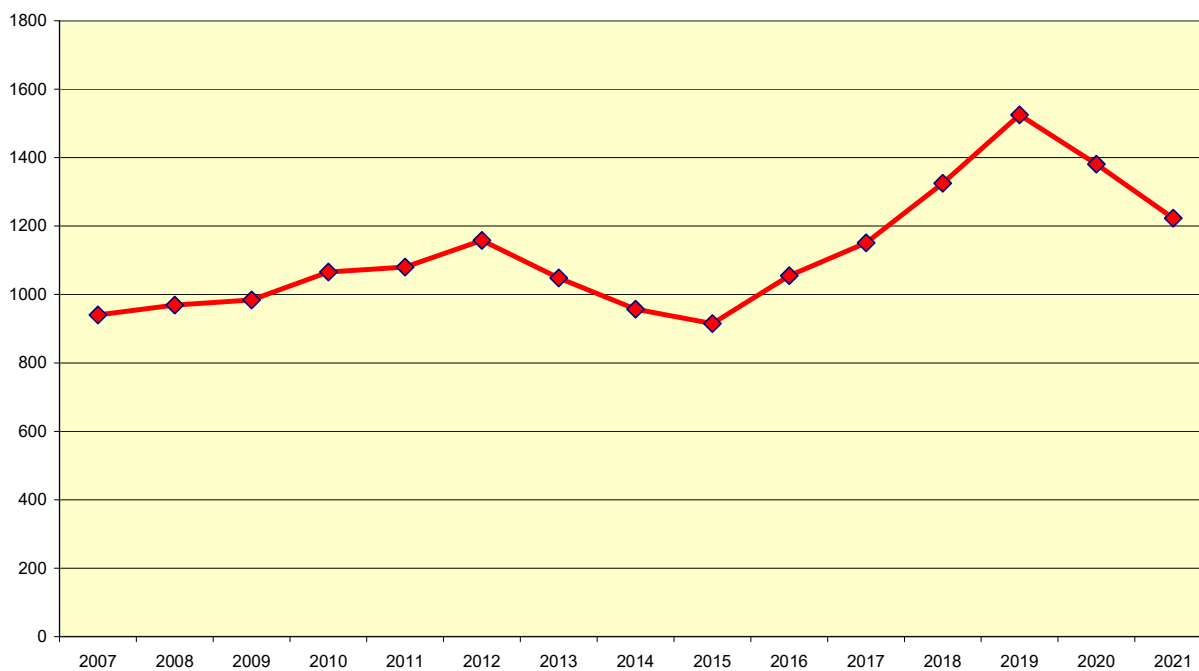
W 2021 r. odnotowano wpływ 1223 skarg (spadek o 11,44 % wobec 2020 r.). Wycofano 9 spraw, 132 przekazano do innych organów właściwych rzeczowo lub miejscowo, a 221, działając w trybie przewidzianym zarządzeniem nr 85/18 Głównego Inspektora Pracy z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków oraz udzielania porad w jednostkach organizacyjnych Państwowej Inspekcji Pracy, pozostawiono bez rozpoznania lub uwzględniono w planowaniu czynności kontrolnych. Ostatecznie załatwiono 795 spraw, a 66 przeniesiono do rozpatrzenia w 2021 r.

Problematyka skarg:

<i>Lp.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Udział</i>
1.	Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia pieniężne ze stosunku pracy, w tym:	43%
	• niewypłacenie lub obniżenie wynagrodzenia za pracę	21%
	• niewypłacenie lub obniżenie ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy	4,5%
	• nieterminowe wypłacenie wynagrodzenia	3,9%
	• niewypłacenie lub obniżenie wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych	3,7%
	• niewypłacenie lub obniżenie należności z tytułu podróży służbowej	2,2%
	• niewypłacenie lub obniżenie wynagrodzenia za czas choroby	1,3%
2.	Nawiązywanie i rozwiązywanie stosunku pracy, w tym:	19%
	• brak lub nieterminowe potwierdzenie na piśmie umowy o pracę	7,5%
	• niewydanie, nieterminowe wydanie lub wydanie nieprawidłowego	5,5%

	świadczenia pracy	
	• nieprawidłowe rozwiązanie stosunku pracy	2,1%
3.	Warunki pracy, w tym dot.:	18%
	• stanu obiektów i pomieszczeń pracy	4,9%
	• przygotowania do pracy (badania lekarskie, szkolenia w zakresie bhp, kwalifikacje)	3,7%
	• środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego	2,7%
	• wypadków przy pracy	1,5%
	• stanowisk i procesów pracy	1,3%
4.	Czas pracy, w tym dot.:	6%
	• ewidencji czasu pracy	1,8%
	• rozkładów czasu pracy	1%
5.	Urlopy pracownicze	3%
6.	Legalność zatrudnienia	4,4%

Liczba zgłoszonych skarg w latach 2007-2021

Podmioty inspirujące podjęcie interwencji:

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba	Udział
1.	Pracownicy – imiennie	344	28%
2.	Związki zawodowe	21	1,7%
3.	Byli pracownicy	328	27%
4.	Anonimy	143	11,6%
5.	Cudzoziemcy	165	13,5%
6.	Zatrudnieni na podst. umów prawa cywilnego	90	7,4%
7.	Inne instytucje, osoby trzecie	131	10,7%

Z uwagi na nadal utrzymującą się sytuację epidemiczną w kraju przeszkodę w rozpatrzeniu ponad 100 spraw (oprócz stanu epidemii) stanowiły przypadki zaniechania działalności gospodarczej oraz nieskuteczne próby nawiązania kontaktu z pracodawcami. Z tych też powodów czynności kontrolne realizowano m.in. w systemie hybrydowym. W pełnym zakresie realizowano kontrole dotyczące bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia pracowników oraz badań wypadków śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych. W przypadku utrudniania działalności organom Inspekcji Pracy do Prokuratury skierowano zawiadomienia o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstw z art. 225 § 2 kk.

Zebrany materiał potwierdził zasadność ponad 50% zarzutów objętych skargami.

Dla rozpoznania trafności skarg przeprowadzono 649 kontroli w zakładach zatrudniających ponad 35 tys. pracowników.

Skala interwencji w zakładach wg:

a) charakteru działalności:

- przetwórstwo przemysłowe - 97 Interwencji
- handel i naprawy - 96 „
- transport, składowanie - 80 „
- usługi administrowania - 45 „
- budownictwo - 42 „
- zakwaterowanie i usługi gastronomiczne - 26 „
- edukacja - 22 „
- administracja publiczna - 11 „
- rolnictwo - 10 „
- opieka zdrowotna - 9 „

b) stanu zatrudnienia:

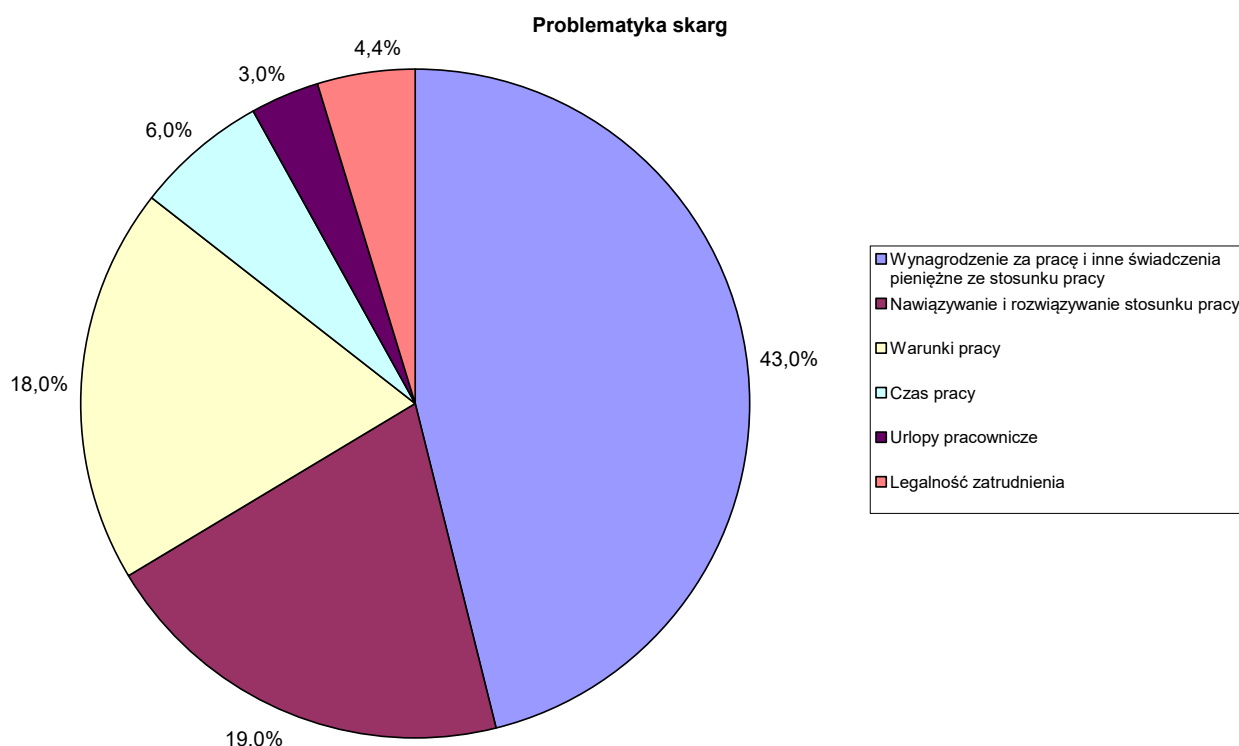
- do 9 pracowników - 239 Interwencji (52,7% ogółu)
- od 10 do 49 „ - 159 „
- od 50 do 249 „ - 67 „
- powyżej 249 „ - 30 „

c) formy własności:

- prywatna - 444 interwencji (90,1% ogółu)
- publiczna - 49 „

Uwagi i spostrzeżenia

Z przytoczonych danych wynika, że w okresie sprawozdawczym odnotowano spadek o 11,44% (w porównaniu do 2020 roku) skarg i wniosków interwencyjnych. Zagadnienia wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń pieniężnych ze stosunku pracy stanowiły ponad 40% skarg, a z 12,7% do 18% wzrósł udział problematyki warunków pracy.

Udział anonimowych nadawców skarg kształtował się na poziomie 11,6% (w 2020 r. - 13%), wzrosła liczba skarg składanych imiennie przez pracowników będących w zatrudnieniu 28% (w 2020r. - 23,2%) spadła liczba skarg od byłych pracowników (w porównaniu z 2020 r. spadek z 38% do 27 %). Nastąpił spadek wniosków interwencyjnych związków zawodowych. Przyjmując kryterium branżowe inspektorzy najczęściej interweniowali w zakładach przetwórstwa przemysłowego, handlu i transportu. Tradycyjnie dominowały interwencje w mikroprzedsiębiorstwach (52,7%). W roku 2021 skala interwencji w sektorze publicznym kształtowała się na poziomie roku ubiegłego.

Szczegółowa analiza skarg i wniosków zgłoszonych przez związki zawodowe

W 2021 r. do OIP Zielona Góra wpłynęło 21 skarg i wniosków związków zawodowych o wszczęcie kontroli w zakresie sygnalizowanych nieprawidłowości w zakładach pracy (spadek o 18,5% wobec 2020 r.). W stosunku do 2 skarg wniesionych na pracodawcę w grudniu 2021 r. postępowanie kontrolne nie zostało jeszcze zakończone. W dwóch przypadkach pod skargami podpisały się odpowiednio 3 oraz 2 związki zawodowe.

W przypadku wszystkich wniosków o podjęcie interwencji zostały wszczęte kontrole - w 16 podmiotach.

Organizacje związkowe inspirujące wizytacje:

• NSZZ „Solidarność”	-	11	(52%)
• OPZZ „Razem Silniejsi”	-	2	
• Związek Nauczycielstwa Polskiego (OPZZ)	-	1	
• Autonomiczny Związek Transportu Kolejowego	-	1	
• Międzyzakładowy Związek Zawodowy Maszynistów Kolejowych	-	1	
• OZZ Pielęgniarek i Położnych	-	1	
• Polska Federacja Związkowa Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej	-	1	
• Związek Zawodowy Pracowników Poczty Polskiej	-	1	
• NSZZ Listonoszy Poczty Polskiej	-	1	
• NSZZ „Solidarność” – 80	-	1	

Inspiratorami wszczęcia kontroli były głównie struktury zakładowe i międzyzakładowe, w 3 przypadkach wnioskodawcami byli przedstawiciele struktury ponadzakładowej: Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” w Zielonej Górze, Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” w Gorzowie Wielkopolskim oraz Polskiej Federacji Związkowej Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej.

Zakres przedmiotowy wskazywany we wnioskach o podjęcie interwencji:

a) prawna ochrona pracy	-	35	- krotnie	(78% ogółu uchybień)
b) bhp	-	10	- krotnie	
w tym największy udział:				
• wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia	-	14	- krotnie	(31% ogółu uchybień)
• czas pracy	-	6	- krotnie	
• pomieszczenia pracy	-	4	- krotnie	
• ZFŚS	-	3	- krotnie	
• uprawnienia zz	-	3	- krotnie	
• stosunek pracy	-	3	- krotnie	

Skala interwencji w zakładach wg:

a) rodzaju działalności:

- edukacja - 8
- przetwórstwo przemysłowe - 3
- opieka zdrowotna - 2
- administracja publiczna - 2
- transport - 1

b) formy własności:

- publiczna - 13
- prywatna - 3

c) stanu zatrudnienia (liczba pracowników):

- powyżej 249 - 3
- w przedziale 50 - 249 - 4
- w przedziale 10 – 49 - 7
- poniżej 10 - 2

W wyniku przeprowadzonych kontroli ustalono, że 53% skarg było bezzasadnych, a w przypadku 3 spraw (7%) inspektorzy pracy nie byli w stanie zająć stanowiska w sprawie z uwagi na sporność problemów.

Skutkiem przeprowadzonych interwencji było wydanie przez inspektorów pracy 77 decyzji, 35 wniosków i poleceń. Wobec pracodawców zastosowano następujące sankcje: skierowano 1 wniosek o ukaranie i nałożono 2 mandaty karne w łącznej kwocie 2000 zł.

Uwagi i wnioski:

- ✓ spadek (18,5%) wniosków interwencyjnych związków zawodowych w porównaniu z rokiem 2020,
- ✓ utrwalona dominacja wniosków NSZZ „Solidarność” (52%),
- ✓ wzrost udziału problematyki bhp (do 22%), czasu pracy (do 13%),
- ✓ spadek udziału uchybień z zakresu wynagrodzeń za pracę (do 31%) i zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (do 6%) oraz stosunku pracy (do 6%)
- ✓ największy udział interwencji w edukacji, spadek interwencji w opiece zdrowotnej i przetwórstwie przemysłowym,
- ✓ spadek udziału jednostek o dużym zatrudnieniu (powyżej 249 pracowników) na rzecz jednostek małych (od 10 do 49 pracowników),
- ✓ z uwagi na formę własności wzrost udziału jednostek publicznych w grupie objętych kontrolą (z 68 % do 81%).

Analiza skarg i wniosków dotyczących równego traktowania w zatrudnieniu i mobbingu

W 2021 roku do OIP Zielona Góra wpłynęły 33 skargi dotyczące równego traktowania w zatrudnieniu, molestowania i mobbingu (2,7% ogółem zarejestrowanych).

Wyszczególnienie problemów	Liczba problemów	
	Wpływ	zasadność
ogółem, w tym:	36	0
równe traktowanie	10	0
molestowanie	4	0
mobbing	22	0

Szczegółowe wyszczególnienie przedmiotów i rozstrzygnięcie zgłaszanych skarg:

Przedmiot skargi	Liczba	Sposób rozstrzygnięcia
Mobbing	22	w toku - 2 bezzasadny - 5 niemożliwy do ustalenia - 15
Molestowanie	3	niemożliwy do ustalenia - 3
Molestowanie seksualne	1	w toku - 1
Dyskryminacja przy nawiązywaniu lub rozwiązywaniu stosunku pracy - ze względu na orientację seksualną	1	bezzasadny - 1
Dyskryminacja przy nawiązywaniu lub rozwiązywaniu stosunku pracy - ze względu na zatrudnienie w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy	1	bezzasadny - 1
Dyskryminacja przy nawiązywaniu lub rozwiązywaniu stosunku pracy - inne	1	bezzasadny - 1
Dyskryminacja przy kształtowaniu wynagrodzenia za pracę lub innych warunków zatrudnienia - ze względu na rasę, pochodzenie etniczne, narodowość	2	w toku - 1 bezzasadny - 1
Dyskryminacja przy kształtowaniu wynagrodzenia za pracę lub innych warunków zatrudnienia - inne	4	bezzasadny - 2 niemożliwy do ustalenia - 2
Dyskryminacja przy awansowaniu lub przyznawaniu innych świadczeń związanych z pracą - inne	1	bezzasadny - 1

Na 33 zgłoszenia 3 były anonimowe, 1 skargę wycofano, 1 przekazano do innego, właściwego terytorialnie Okręgowego Inspektoratu Pracy, 1 załatwiono poprzez udzielenie pisemnych wyjaśnień, 2 postępowania kontrolne są w toku, a w 3 przypadkach po wezwaniu do uzupełnienia treści skargi i nie uzyskaniu zwrotnej odpowiedzi pozostawiono skargi bez rozpoznania. Z przeprowadzonych postępowań wynika, że żadne ze zgłoszeń nie zostało uznane za zasadne. Analizując treść wpływających zgłoszeń można dojść do wniosku, że tylko

4 zgłoszenia mogły wyczerpywać znamiona mobbingu. W większości przypadków wnioskodawcy zgłaszając inne nieprawidłowości do PIP dodawali, że w zakładzie „ma miejsce mobbing”, ale w żaden sposób nie udowadniając i uprawdopodobniając takiego stwierdzenia.

Ustalono, że skargi i wnioski dotyczące równego traktowania w zatrudnieniu, molestowania i mobbingu dotyczyły zakładów o różnym profilu działalności: produkcji (21%), firm ochroniarskich (12%), handlu (12%) oraz opieki społecznej (9%).

Ze względu na formę własności zarzuty podniesione w skargach dotyczyły 8 podmiotów sfery publicznej (24%) oraz 25 podmiotów sfery prywatnej (76%).

II.10. Wybrane inne działania Okręgowego Inspektoratu Pracy

1. Poradnictwo

W roku sprawozdawczym inspektorzy i pracownicy merytoryczni OIP udzielili 7075 porad prawnych i technicznych 5679 podmiotom.

Zakres tematyczny udzielonych porad stanowił przekrój zagadnień prawa pracy, w tym bhp. Dominowała problematyka dot. kreowania stosunku pracy (29,3%), wynagrodzenia za pracę i in. świadczeń pieniężnych (17,5%), bhp (8,7%), czasu pracy (8,3%), urlopów pracowniczych (8,3%) i uprawnień związanych z rodzicielstwem (4,1%).

Najliczniejsze grupy kierujące zapytania stanowili pozostający w zatrudnieniu (54%), pracodawcy/przedsiębiorcy (17,6%) oraz byli pracownicy (10%).

Porad telefonicznych udzielono 4153, ustnych (osobistych) 1103, email 309, a pisemnych 114.

W roku sprawozdawczym organizacjom związkowym oraz społecznym inspektorom pracy udzielono ogółem 79 porad, w tym 16 sip. W porównaniu do poprzedniego roku (31 porad) odnotowano aż ponad dwukrotny wzrost.

W okresie sprawozdawczym problematyka prawa pracy, została skupiona przede wszystkim na nowych regulacjach prawnych wprowadzonych w związku z COVID-19. Tematyka ta spotkała się z zainteresowaniem mediów regionalnych. W ciągu roku zorganizowano szereg telefonicznych dyżurów, gdzie prawnicy OIP odpowiadali na pytania z prawa pracy a także na pytania związane z pandemią i jej skutkami w procesie pracy oraz dotyczących praw pracowniczych. Dyżury organizowano przy współpracy z mediami np. „Biznesu Lubuskiego” (Organizacja Pracodawców Ziemi Lubuskiej) „Głosu Przedsiębiorcy” (Zachodnia Izba Przemysłowo-Handlowa) a także „Gazety Lubuskiej”. Wiodącym tematem dyżurów była tematyka „Pracy w czasie pandemii”. Pytano o badania lekarskie pracowników, organizację pracy zdalnej, czas pracy, wynagrodzenie, wykorzystanie zaległych urlopów wypoczynkowych. Prawnicy i inspektorzy OIP uczestniczyli w audycji Radia Zachód „Co, jak, dlaczego? - koronawirus”. Poruszano najistotniejsze i najbardziej aktualne problemy związane z pandemią i rozwiązaniami przeciwdziałającymi społeczno-gospodarczym jej skutkom. Propagowanie tematyki prawa pracy OIP realizował też na Targach Gospodarki Leśnej, Przemysłu Drzewnego i Ochrony Środowiska „EKO-LAS” w Mostkach k. Świebodzina. W punkcie udzielano porad prawnych zarówno pracownikom jak też pracodawcom, osobom prowadzącym działalność gospodarczą, cudzoziemcom w kwestii legalności zatrudnienia na terenie Polski.

Kontynuowano współpracę z placówkami oświatowymi w zakresie organizacji wykładów/prelekcji z tematyki prawa pracy, bezpieczeństwa i higieny pracy dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Z uwagi na sytuację pandemiczną dynamika propagowania znajomości prawa i zasad bhp uległa znacznemu ograniczeniu. Pomimo tych trudności Inspektorzy pracy

przeprowadzili 13 szkoleń, w których uczestniczyło 197 uczniów i studentów. Uczestniczyliśmy też w Targach Pracy i Edukacji w Gorzowie Wielkopolskim, gdzie zainteresowani mogli korzystać z wydawnictw PIP jak również fachowej porady prawnej. We wrześniu w Bibliotece Publicznej w Sulechowie rozstrzygnięto konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych na temat „BHP w Szkole i Sporcie”. Celem konkursu była popularyzacja wiedzy w zakresie bezpiecznego zachowania w szkole. W konkursie wzięło udział 7 szkół podstawowych z terenu gminy Sulechów. Dla szkół realizujących program edukacyjny „Kultura i bezpieczeństwo” przeprowadzono w maju 2021 r. regionalny finał konkursu „Poznaj swoje prawa w pracy”, w którym uczestniczyło 14 uczniów z 7 szkół ponadpodstawowych z województwa.

Zainteresowanie poradnictwem prawnym wynika głównie z niejasności lub niespójności tworzonych przepisów, braku stabilności prawa oraz jego nieznamomości. To powoduje problemy z interpretacją prawa, a niekiedy stanowi zachętę do świadomego jego obchodzenia lub łamania. Dodatkowo konieczność przeciwdziałania pandemii skutkowałą obszerną legislacją mającą na celu ochronę społeczeństwa i gospodarki przed jej konsekwencjami. Jednakże szybkie tempo uchwalanych przepisów, ich obszerność, duża liczba odesłań do innych ustaw powodowała trudności w odczytaniu intencji ustawodawcy oraz interpretacji przepisów.

2. Wydawanie zezwoleń na wykonywanie pracy lub innych zajęć zarobkowych przez dzieci

W roku 2021 nie odnotowano wniosków o wydanie zezwolenia na wykonywanie pracy lub innych zajęć zarobkowych przez dzieci.

3. Kontrole czasu pracy kierowców - kary pieniężne

W 2021 roku przeprowadzono 10 kontroli podczas których sprawdzeniu poddano 13543 dniówki 139 kierowców. Objęte czynnościami przedsiębiorstwa transportowe wykonywały przewóz rzeczy, w tym 8 przedsiębiorców w zakresie przewozów międzynarodowych. W skontrolowanych zakładach liczba taboru to 805.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- limit czasu jazdy dzienny – kontroli poddano 139 kierowców, u 10 stwierdzono braki, popełniono naruszeń 11,
- limit czasu jazdy tygodniowy – kontroli poddano 139 kierowców, nie stwierdzono naruszeń,
- limit czasu jazdy dwutygodniowy – kontroli poddano 139 kierowców, u 2 stwierdzono braki, popełniono naruszeń 2,
- przerwa po 4,5h jazdy – kontroli poddano 139 kierowców, u 27 stwierdzono braki, popełniono naruszeń 39,
- odpoczynek dzienny – kontroli poddano 139 kierowców, u 39 stwierdzono braki, popełniono naruszeń 49,
- odpoczynek tygodniowy – kontroli poddano 139 kierowców, nie stwierdzono naruszeń,
- limit tygodniowy czasu pracy – kontroli poddano 139 kierowców, u 42 stwierdzono braki, popełniono 70 naruszeń,
- przerwa po 6h – kontroli poddano 139 kierowców, w 72 przypadkach stwierdzono braki, uchybień brak, popełniono naruszeń 201,

- praca dobową w porze nocnej – kontroli poddano 139 kierowców, u 65 stwierdzono braki, popełniono naruszeń na łączny wymiar 713 dni.

W związku z przeprowadzonymi kontrolami wydano 10 decyzji o nałożeniu kar pieniężnych na łączną kwotę 40.310 zł.

4. Odstępstwa dot. oświetlenia naturalnego i zagłębienia pomieszczeń pracy (we współpracy z Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym)

Zgodnie z przepisami, LPWIS zwracał się o opinie dotyczące projektów pomieszczeń pracy, gdy zawierały one odstępstwa od wymogów bhp – wpłynęło 19 wniosków, w tym dotyczących oświetlenia (9 wniosków) i obniżenia terenu dla pomieszczeń ze stanowiskami pracy (10) – występowały przypadki gdzie jeden wniosek dotyczył równocześnie obu rodzajów odstępstw. W 6 przypadkach wyrażono pozytywną opinię dot. zastosowania w pomieszczeniach stałej pracy wyłącznie oświetlenia elektrycznego (nie było wniosków rozpatrzonych negatywnie), a w 3 przypadkach wydano postanowienia z opinią, iż brak jest przesłanek do prowadzenia postępowania w sprawie zgody na zastosowanie oświetlenia światłem sztucznym. Na obniżenie terenu dla pomieszczeń ze stanowiskami pracy wydano opinię pozytywną w 5 przypadkach, 1 opinię negatywną, a 2-krotnie wydano postanowienia o braku przesłanek do prowadzenia postępowania, w podobnych przypadkach jak dotyczących oświetlenia. Dwa wnioski (wpływ na przełomie roku) znajdują się jeszcze w fazie rozpatrywania (wezвано wnioskujących do uzupełnienia wniosku) – nie zajęto jeszcze stanowiska.

W roku 2021 nie zaistniała sytuacja nadesłania przez wnioskujących zażaleń dotyczących postanowień, a zatem nie było konieczności prowadzenia sprawy w związku z przekazaniem zażaleń do organu II instancji (GIP) oraz zażaleń na postanowienia rozpatrzonych w trybie samokontroli ze wskazaniem rodzaju rozstrzygnięcia.

Tab. Zestawienie wydanych postanowień dot. odstępstw w 2021 roku.

tematyka wniosku / stanowisko okręgowego inspektora pracy	oświetlenie wyłącznie elektryczne	zagłębienie poniżej terenu
Pozytywne	6	5
Negatywne	0	1
Brak przesłanek do wyd. opinii	3	2
Razem	9	8

5. Powództwa o ustalenie stosunku pracy

W okresie sprawozdawczym inspektorzy pracy nie występowali z powództwami o ustalenie istnienia stosunku pracy osób dotychczas świadczących pracę w oparciu o umowy cywilnoprawne.

6. Egzekucja administracyjna

Podczas kontroli sprawdzających w zakładach odnotowano przypadki braku postępów w realizacji prawomocnych decyzji. Wyczerpując kroki przedegzekucyjne inspektorzy pracy wydali 16 upomnień skierowanych do 15 pracodawców dotyczących 27 decyzji z zakresu bhp i 13 nakazujących wypłatę świadczeń pracowniczych (na kwotę ok. 559 tys. złotych). W wyniku upomnień wykonano 14 decyzji dotyczących bhp, natomiast podstawę umorzenia postępowań egzekucyjnych stanowiło wydanie decyzji stwierdzających wygaśnięcie nakazów z uwagi na: przedawnienie roszczeń (3) oraz zlikwidowanie stanowisk w kontrolowanym zakładzie pracy (1).

W stosunku do tych pracodawców, gdzie nie poskutkowały upomnienia, wszczęto postępowania egzekucyjne. W ramach postępowań egzekucyjnych, celem przymuszenia do wykonania obowiązków objętych decyzjami, wystawiono 5 tytułów wykonawczych i nałożono 6 grzywien w celu przymuszenia w łącznej kwocie 24 tys. zł.

7. Spory zbiorowe

W okresie sprawozdawczym odnotowano 19 sporów zbiorowych.

Przywołując kryterium branżowe i tym samym dokonując podziału ww. podmiotów ze względu na rodzaj wykonywanej działalności (wg klasyfikacji PKD) sporami objęto następujące sektory:

- przetwórstwo przemysłowe – 2
- wytwarzanie i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – 1
- transport i gospodarka magazynowa – 1 podmiot
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 7
- edukacja – 2
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna - 6

Żądania zdominowały sprawy dotyczące poprawy warunków wynagradzania.

Podpisaniem porozumienia zakończono 4 sprawy, a w pozostałych przypadkach postępowania w toku.

8. Zakładowe układy zbiorowe pracy

Zgodnie z ustawą, okręgowy inspektor pracy rejestruje zakładowe układy zbiorowe pracy.

Aktualnie jest zarejestrowanych w OIP Zielona Góra 189 (obowiązujących) zakładowych układów zbiorowych pracy, w tym 41 zawartych ponownie po rozwiązaniu dotychczasowych.

W okresie sprawozdawczym wpłynęło 20 wniosków dotyczących zakładowych układów zbiorowych pracy, w tym:

- 1 – o rejestrację zakładowych układów zbiorowych pracy,
- 12 – o rejestrację protokołów dodatkowych do układów zbiorowych pracy,
- 7 – o wpis do rejestru informacji dotyczących układów.

W analizowanym okresie nie odmówiono rozpatrzenia żadnego wniosku.

W 2021 roku dokonano rejestracji:

- 1 – nowy zakładowy układ zbiorowy pracy,
- 11 – protokołów dodatkowych,
- 7 – informacji, w tym dotyczących:
 - rozwiązania układu,
 - terminu stosowania rozwiązane układu,
 - rozwiązania organizacji związkowej,
 - odstąpienia.

W analizowanym okresie została wydana jedna odmowa rejestracji protokołu dodatkowego do układu zbiorowego pracy. Protokół został podpisany tylko przez pracodawcę, brakowało organizacji związkowej, gdyż wcześniej została rozwiązana. Nie wydano natomiast żadnej odmowy dotyczącej zakładowego układu zbiorowego pracy i porozumienia o stosowaniu układu.

Celem wyeliminowania ew. nieprawidłowości udzielono 55 porad, w tym 5 w formie pisemnej. Z wnioskiem o porady zwracają się najczęściej pracownicy i przedstawiciele związków zawodowych. Pracownicy zgłaszają się również z prośbą o udostępnienie do wglądu treści układu, tłumacząc, że pracodawcy i przedstawiciele organizacji związkowych niechętnie udostępniają układ. W związku z tym pracodawcy i organizacje związkowe informowani są o obowiązku udostępniania oraz zapoznawania na bieżąco wszystkich pracowników z treścią układu. W roku 2021 przedstawiciele OIP przeprowadzili 3 szkolenia dla członków związków zawodowych i pracodawców z województwa lubuskiego. Ponadto eksperci OIP 2-krotnie byli gośćmi w Radiu „Zachód” i Radiu „Zielona Góra” informując o zmianach w przepisach prawa pracy i udzielając odpowiedzi na telefony słuchaczy. W okresie sprawozdawczym liczba wniosków o rejestrację układów, protokołów dodatkowych i o wpis informacji w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego uległa zwiększeniu (odpowiednio z 17 w roku 2020 do 20 w roku 2021). Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone, a układ zbiorowy pracy i protokoły dodatkowe zarejestrowano w terminie jednego miesiąca.

III. Działalność prewencyjna i informacyjno-promocyjna

Prewencja i promocja to szeroki obszar działań Państwowej Inspekcji Pracy. W 2021 r. zrealizowano 15 projektów, którymi objęto 3689 podmiotów (m.in. pracowników, pracodawców, społecznych inspektorów pracy, rolników i uczniów). W ramach realizowanych projektów rozpowszechniano wydawnictwa specjalistyczne (broszury, ulotki, poradniki, listy kontrolne), opisy charakterystycznych dla określonych rodzajów prac wypadków przy pracy.

Celem realizowanych działań było przede wszystkim podnoszenie wiedzy o przepisach prawa pracy, budowanie postawy kompetentnego pracownika i pracodawcy, który będzie traktował prawo pracy, jako obowiązujący standard stosowany na co dzień.

III.1. Programy prewencyjne i informacyjne

1. Bezpieczeństwo i higiena pracy w zakładach zajmujących się obróbką mięsa - w ramach kampanii „Dobry przepis na bezpieczeństwo”

Działania w ramach programu zaplanowano na lata 2019-2021. Celem działań była poprawa przestrzegania przepisów prawa pracy, w szczególności bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach zajmujących się przetwórstwem mięsa. Program oparty był na zasadzie samokontroli poprzedzonej udziałem w szkoleniu i wyposażeniem pracodawców w materiały i narzędzia, przy pomocy których zostaną określone i wyeliminowane nieprawidłowości.

W 2021 roku realizowano trzeci etap kampanii. Działaniami w ramach tematu objęto 7 podmiotów, przeprowadzono 6 szkoleń. Ze względu na ograniczenia organizacyjne wynikające z sytuacji epidemicznej szkolenia realizowano bezpośrednio w zakładach pracy, podczas indywidualnych spotkań z pracodawcami. W trakcie szkoleń omówiono podstawowe zagadnienia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy w branży mięsnej. Poruszano również tematy związane z legalnością zatrudnienia oraz udzielano porad z zakresu prawa pracy. Do programu przystąpiło 3 pracodawców.

2. Program prewencyjny „Przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu w miejscu pracy”

Zamierzeniem programu jest przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu i innym zagrożeniom psychospołecznym oraz ograniczenie ich poziomu w miejscu pracy, poprzez dostarczenie i rozpowszechnianie wiedzy na temat stresu i innych zagrożeń psychospołecznych, inspirowanie podmiotów do rozwijania umiejętności radzenia sobie ze stresem w pracy, merytoryczne wsparcie przedsiębiorstw zainteresowanych przeprowadzeniem oceny stresogenności cech pracy oraz promowanie przykładów dobrych praktyk, w tym w zakresie działań naprawczych, w kontekście przeciwdziałania stresowi oraz innym zagrożeniom psychospołecznym w miejscu pracy.

W 2021 r. w ramach programu zorganizowano 2 szkolenia u 2 pracodawców.

3. Promocja zagadnień ochrony pracy wśród uczniów i studentów – program edukacyjny „Kultura bezpieczeństwa”

Celem dorocznie realizowanego programu jest podniesienie poziomu wiedzy nt. prawnej ochrony pracy, bezpiecznych i higienicznych warunków pracy wśród uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów. Program służy kształtowaniu świadomości zagrożeń występujących w środowisku pracy oraz popularyzacji zagadnień związanych z przestrzeganiem prawa pracy, problematyki zawierania umów cywilnoprawnych oraz umów terminowych, legalności zatrudnienia.

W roku szkolnym 2020/2021 program realizowany był w 8 szkołach ponadpodstawowych województwa lubuskiego. Lekcje prowadziło łącznie 21 nauczycieli, którzy zrealizowali 297 jednostek lekcyjnych z udziałem 1309 uczniów. Zajęcia z uczniami najczęściej odbywały się w ramach przedmiotów zawodowych. Omawiano tematy dotyczące podstawowych obowiązków pracodawcy i pracownika, ochrony pracy młodocianych, kobiet i osób niepełnosprawnych, czynników szkodliwych, niebezpiecznych i uciążliwych w środowisku pracy, wypadków przy pracy, chorób zawodowych, zawierania umów o pracę, wynagrodzeń za pracę, urlopów wypoczynkowych, ergonomii, bezpieczeństwa i higieny pracy.

Efektem realizacji programu w szkołach był konkurs dla uczniów szkół ponadpodstawowych „Poznaj swoje prawa w pracy”, który odbył się 13 maja 2021 r. w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Elektronik” w Zielonej Górze. W eliminacjach przeprowadzonych w 12 szkołach uczestniczyło 276 uczniów. W finale regionalnym wzięło udział 14 uczniów z 7 szkół. Podczas spotkania uczniowie i nauczyciele wysłuchali prelekcji specjalisty OIP nt. podstaw świadczenia pracy. Wszystkich uczestników konkursu uhonorowano okolicznościowymi dyplomami, a laureatów dodatkowo nagrodami rzeczowymi.

W ramach programu inspektorzy pracy przeprowadzili 5 szkoleń z udziałem 197 uczniów szkół ponadpodstawowych i 12 szkoleń, w których uczestniczyło 102 studentów Uniwersytetu Zielonogórskiego.

4. Program „Prewencja wypadkowa”

„Prewencja wypadkowa” jest programem wieloletnim, adresowanym przede wszystkim do małych przedsiębiorstw zatrudniających do 50 pracowników. Jednym z jego celów jest wspieranie pracodawców w działaniach zmierzających do ograniczenia zagrożeń wypadkowych, eliminowania powtarzalności wypadków, a w konsekwencji zmniejszenia ich liczby. Do udziału w programie są zapraszani głównie pracodawcy prowadzący przedsiębiorstwa działające w branżach o podwyższonym wskaźniku wypadkowości oraz takie,

w których w ostatnich latach miała miejsce zwiększona liczba wypadków przy pracy. Przy typowaniu zakładów uwzględniane są dane dotyczące wypadków, przekazywane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, stanowiące podstawę do ustalania zróżnicowanej składki na ubezpieczenie społeczne oraz dane będące w dyspozycji Państwowej Inspekcji Pracy.

W 2021 roku działami prewencyjnymi w ramach programu objęto 10 podmiotów, z których formalnie do harmonogramu centralnego zgodnie z wytycznymi zaliczono 7. Pracodawcom przekazano materiały wydawnicze, które miały służyć do oceny ryzyka zawodowego, analizy dokumentacji powypadkowej, oceny prawidłowości wdrożonych po wypadkach środków profilaktycznych, w tym oceny spójności wdrożonych środków wynikających z oceny ryzyka ze środkami i wnioskami z protokołu powypadkowego.

„Kartę zgłoszenia do udziału w programie” złożyło 7 przedsiębiorców, natomiast wypełnioną „Ankieta specjalistyczną - Wypadek” 6 przedsiębiorców. Po weryfikacji nadesłanych ankiet, przeprowadzono 3 audyty (wizyty kontrolne u pracodawców).

Do audytów wybrano zakłady, w których prowadzone procesy technologiczne stwarzały zagrożenie dla zdrowia i życia pracowników: wywóz i utylizacja odpadów komunalnych, obróbka tworzyw sztucznych, obróbka mechaniczna metali. Podczas kontroli nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w zakresie zagadnień ujętych w ankietach specjalistycznych. Ustalono, że w sposób prawidłowy prowadzona jest dokumentacja powypadkowa oraz dokumentacja oceny ryzyka zawodowego. Pracownicy poszkodowani w wypadkach byli poddani szkoleniom bhp i posiadali aktualne zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy na zajmowanych stanowiskach. Ponadto w kontrolowanych zakładach podjęto doraźne jak i długofalowe działania w celu zapobiegania wypadkom. Działania doraźne polegały przede wszystkim na informowaniu pracowników o okolicznościach i przyczynach zaistniałych wypadków oraz podjętych środkach profilaktycznych i zapobiegawczych. Działania długofalowe koncentrowały się przede wszystkim na wymianie maszyn i urządzeń na bardziej nowoczesne i bezpieczniejsze oraz eliminowaniu prac ręcznych.

Zaświadczeniem o ukończeniu programu prewencyjnego uhonorowano wszystkich 3 audytowanych pracodawców.

5. Zmniejszenie zagrożeń i eliminacja nieprawidłowości w mikrozakładach. Program prewencyjny „Zdobądź Dyplom PIP”

Program „Zdobądź Dyplom PIP” to jeden z najstarszych i najbardziej znanych programów prewencyjnych Państwowej Inspekcji Pracy. Skierowany jest do pracodawców z różnych branż (z wyjątkiem zakładów usług leśnych), zatrudniających do 9 pracowników. Dla pracodawców z branż o podwyższonym ryzyku zawodowym (np. przetwórstwo przemysłowe, budownictwo) dopuszczalny jest udział w programie także przy wyższym poziomie zatrudnienia (do 20 pracowników). Celem programu jest wsparcie pracodawców w doprowadzeniu zakładu pracy do stanu zgodnego z przepisami prawa pracy i pomoc w utrzymaniu przez zakład trwałej poprawy warunków pracy, szczególnie w branżach, w których występują istotne zagrożenia dla życia i zdrowia. Program jest realizowany na zasadzie samokontroli. Pierwszy etap to specjalistyczne szkolenie omawiające założenia i cele programu oraz wyposażające w podstawową wiedzę na temat obowiązujących standardów bezpiecznej pracy. Po szkoleniu, pracodawcy, którzy zdecydowali się przystąpić do realizacji programu, przeprowadzają w zakładach – w oparciu przekazaną listę kontrolną – uporządkowaną samokontrolę warunków pracy i usuwają stwierdzone nieprawidłowości. Na tym etapie mogą korzystać z doradztwa i specjalistycznej pomocy inspektorów pracy. Po zakończeniu programu w zakładzie jest

przeprowadzana kontrola sprawdzająca. Jej pozytywny wynik skutkuje przyznaniem pracodawcy – laureatowi programu – Dyplomu PIP.

W 2021 roku do programu „Zdobądź Dyplom PIP” zaproszono 22 pracodawców. Ze względu na pandemię, mając na uwadze zalecenia i wytyczne w sprawie ochrony zdrowia i zapobiegania rozprzestrzenianiu się wirusa, tradycyjne szkolenia w Okręgu zastąpiono indywidualnymi spotkaniami informacyjno-szkoleniowymi z pracodawcami w zakładach (20). W ramach programu przeprowadzono 20 kontroli audytowych, w wyniku których do „Dyplomu PIP” nominowano 20 podmiotów.

6. „Zdobądź Dyplom PIP” dla zakładów usług leśnych

Z uwagi na to, że branża pozyskiwania drewna cechuje się dużą skalą zagrożeń wypadkowych, Państwowa Inspekcja Pracy prowadzi działalność prewencyjną i edukacyjną skierowaną do przedsiębiorstw zajmujących się gospodarką leśną. Jednym ze sposobów realizacji takich działań jest program „Zdobądź Dyplom PIP” dedykowany zakładom usług leśnych. Głównym celem działań inspektorów pracy w ramach programu było ograniczenie zagrożeń wypadkowych poprzez wsparcie przedsiębiorców w ich staraniach na rzecz poprawy bezpieczeństwa i stanu praworządności w stosunkach pracy.

W 2021 roku program prewencyjny „Zdobądź Dyplom PIP” dla zakładów usług leśnych ukończyło 5 pracodawców – właścicieli zakładów usług leśnych, wykonujących prace z zakresu gospodarki leśnej, w szczególności pozyskiwania i zrywki drewna.

7. Działania prewencyjno-promocyjne w rolnictwie indywidualnym „Szczepi życie! Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym”

Państwowa Inspekcja Pracy od lat realizuje wielopłaszczyznowe działania prewencyjne służące ograniczaniu zagrożeń wypadkowych i chorobowych w rolnictwie indywidualnym. Celem programu jest upowszechnianie zasad bezpieczeństwa pracy w rolnictwie poprzez: podnoszenie poziomu wiedzy rolników oraz członków ich rodzin w zakresie zagrożeń zawodowych związanych z pracą w indywidualnych gospodarstwach rolnych; propagowanie bezpiecznych zachowań na wsi oraz kultury bezpiecznej i higienicznej pracy wśród społeczności wiejskiej podczas organizowanych szkoleń i spotkań; kreowanie właściwych postaw i nawyków u dzieci i młodzieży wiejskiej oraz uświadamianie ich na problem skali niebezpieczeństw związanych z pomaganiem rodzicom przy pracy w gospodarstwach rolnych oraz zagrożeń związanych z przebywaniem i zabawą na obszarach wiejskich; współpracę na rzecz poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy w rolnictwie z partnerami i podmiotami upowszechniającymi zasad bezpieczeństwa pracy w rolnictwie, w tym m.in. z jednostkami terenowymi KRUS, ośrodkami doradztwa rolniczego, organami administracji państwowej, samorządami terytorialnymi, zawodowymi i gospodarczymi, szkołami oraz innymi podmiotami.

W 2021 r. realizując założenia programu, przedstawiciele Okręgu przeprowadzili szereg działań prewencyjnych wśród rolników, członków ich rodzin, w tym dzieci i młodzieży.

Działania obejmowały:

1) szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy:

- szkolenia rolników – 5 szkoleń z udziałem 77 rolników,
- szkolenia wśród uczniów szkół średnich o profilu rolniczym – 6 szkoleń z udziałem 110 uczniów,
- pogadanki adresowane do dzieci i uczniów uczęszczających do wiejskich szkół podstawowych - 10 pogadanek z udziałem 271 uczniów i 71 dzieci;

2) wizytacje:

- wizytacje indywidualnych gospodarstw rolnych – 20,
- przebiegu prac polowych – 35;

3) konkursy z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy:

- konkursy adresowane do rolników - 3 z udziałem 35 rolników,
- konkursy dla uczniów szkół kształcących młodzież w zawodach rolniczych - 2 z udziałem 24 uczniów,

4) porady dot. bezpiecznej pracy w rolnictwie indywidualnym, udzielane głównie w trakcie wizytacji.

Działania realizowane były z partnerami społecznymi współpracującymi na forum Lubuskiej Komisji ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Rolnictwie Indywidualnym, m.in.: Oddziałem Regionalnym Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Zielonej Górze, Lubuską Izbą Rolniczą, Urzędem Marszałkowskim oraz Lubuskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Kalsku.

8. Program informacyjno-edukacyjny w budownictwie

Program jest kontynuacją wieloletnich działań Państwowej Inspekcji Pracy ukierunkowanych na eliminowanie zagrożeń wypadkowych przy wykonywaniu prac budowlanych. Realizowany jest poprzez popularyzację wiedzy o występujących zagrożeniach, propagowanie bezpiecznych zachowań, wdrażanie podwyższonych standardów w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia przy organizacji oraz prowadzeniu prac na budowach.

Działania prewencyjne w branży budowlanej prowadzono w czasie „Tygodnia Bezpieczeństwa” - inicjatywy na rzecz poprawy bezpieczeństwa w budownictwie, realizowanej przez sygnatariuszy Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie. Akcja trwała od 4 do 10 października 2021 r. Hasło ubiegłorocznej edycji brzmiało „Koniecznie bezpiecznie”. Podobnie jak w latach ubiegłych, w działaniach uczestniczyli inspektorzy pracy zielonogórskiego Okręgu, specjalizujący się w kontrolach branży budowlanej. Przedstawiciele Inspekcji Pracy prowadzili szkolenia nt. bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac na wysokości i w wykopach, przy budowie dróg i mostów. W 7 spotkaniach z inspektorami udział wzięło 37 pracodawców i 4 przedsiębiorców nie będących pracodawcami. Uczestnicy szkolenia otrzymali broszury i ulotki tematyczne PIP.

9. Działania edukacyjno-informacyjne „Czas pracy kierowców a wypadki drogowe”

W 2021 roku kontynuowano program „Czas pracy kierowców a wypadki drogowe”, prowadzony pod hasłem „Nie prowadź bez przerwy”. Celem projektu było zapobieganie wypadkom komunikacyjnym związanym z naruszaniem przepisów o czasie pracy oraz ze złym stanem psychofizycznym pracowników. Działania kierowano do pracodawców/ przedsiębiorców prowadzących działalność w sektorze transportowym, jak również pracowników oraz osób samozatrudniających się z tej branży.

W ramach zadania 21 października 2021 r. zorganizowano szkolenie online dla pracodawców działających w branży transportowej. Kulturę bezpieczeństwa, właściwe zachowanie na drodze oraz praktyczne rozwiązania organizacyjne promowano także w trakcie bieżących czynności kontrolnych. Działaniami w ramach programu objęto 17 pracodawców/ przedsiębiorców transportowych.

10. Program informacyjno-edukacyjny „Wszechnica związkowca” - projekt własny Okręgowego Inspektoratu Pracy

Założeniem programu było przeprowadzenie cyklu szkoleń (seminariów) dla członków organizacji związkowych, w tym społecznych inspektorów pracy nt. prawa pracy, przepisów i zasad bhp, legalności zatrudnienia.

Działając na rzecz popularyzacji zagadnień związanych z przestrzeganiem prawa pracy, kształtowania świadomości zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy, popularyzacji zagadnień dot. legalności zatrudnienia, w ramach ww. programu, w 2021 r. przeprowadzono 4 szkolenia. W szkoleniach uczestniczyły łącznie 93 podmioty, tj. 19 przedstawicieli organizacji związkowych i 74 społecznych inspektorów pracy. Działania realizowane były we współpracy z Zarządami Regionów NSZZ „Solidarność” w Zielonej Górze i Gorzowie Wlkp. oraz Oddziałem Związku Nauczycielstwa Polskiego w Gorzowie Wlkp. w sposób tradycyjny i online.

Przykłady działań:

20 maja 2021 r. eksperci OIP przeprowadzili szkolenie online dla społecznych inspektorów pracy funkcjonujących w placówkach oświatowych miasta Gorzowa i gmin ościennych. Tematyka szkolenia objęła następujące zagadnienia: rola sip w świetle uprawnień ustawowych, prawa i obowiązki sip w placówce oświatowej, zmiany w przepisach prawa pracy (płaca minimalna, dodatek stażowy, prowadzenie dokumentacji pracowniczej), praca zdalna nauczycieli, wypadki przy pracy w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, uprawnienia pracownicze związane z rodzicielstwem, współdziałanie społecznej inspekcji pracy z Państwową Inspekcją Pracy. W szkoleniu udział wzięło 53 społecznych inspektorów pracy.

27 maja 2021 r. zorganizowano szkolenie online członków zakładowych organizacji związkowych zrzeszonych w NSZZ „Solidarność”. W trakcie szkolenia omówiono: podstawy odpowiedzialności materialnej pracownika, wybrane zagadnienia z ustawy o związkach zawodowych, wybrane zagadnienia z ustawy o rozwiązywaniu sporów zawodowych, podstawy funkcjonowania oraz środki prawne wydawane przez SIP, powoływanie i skład zespołu powypadkowego, wybrane zagadnienia z zakresu czasu pracy - podstawowe zasady tworzenia i zmian harmonogramów czasu pracy, rekompensowanie pracy w dni wolne i godzinach nadliczbowych, wybrane zagadnienia dotyczące udzielania urlopów w czasie pandemii oraz osobom niepełnosprawnym. W części dot. bhp poruszono: obowiązki służby bhp, uprawnienia SIP, obowiązki pracodawcy wobec SIP, transport wewnętrzny w zakładzie - wózki widłowe (obowiązki operatora i pracodawcy, uprawnienia kwalifikacyjne) i tzw. wysokie składowanie. W szkoleniu uczestniczyło 19 osób.

11. Inne działania prewencyjno-promocyjne, w tym w szczególności działania w zakładach pracy w celu ochrony pracowników w sytuacjach zagrożenia epidemicznego

W 2021 roku, ze względu na sytuację epidemiczną, działania Okręgowego Inspektoratu Pracy skoncentrowane były również na popularyzacji wiedzy o szczególnych rozwiązaniach chroniących pracowników w czasie pandemii COVID-19. Przykłady zrealizowanych działań:

30 kwietnia 2021 r. inspektor pracy uczestniczył w spotkaniu z kierownictwem i pracownikami służb bhp na jednej z większych budów w Świebodzinie. Spotkanie dotyczyło dobrych praktyk i nowych rozwiązań bhp stosowanych w budownictwie. W trakcie spotkania inspektor pracy zwrócił uwagę na problematykę organizacji placu budowy, nadzoru nad

pracami, w szczególności pracami szczególnie niebezpiecznymi, obowiązek stosowania środków ochrony indywidualnej i egzekwowanie tego przez kierownictwo. Dyskusja dotyczyła też sytuacji zagrożenia wirusem Sars-COV-2 i przeciwdziałania zakażeniu COVID-19 w zakładzie.

11 maja 2021 r. inspektor pracy i specjalista prawa pracy OIP przeprowadzili szkolenie online dla pracodawców zrzeszonych w Organizacji Pracodawców Ziemi Lubuskiej „Zagrożenie wirusem SARS-CoV-2 w zakładach pracy. Prawo pracy w okresie COVID-19”. W trakcie szkolenia omówione zostały wybrane regulacje prawne z zakresu prawa pracy, bezpieczeństwa i higieny pracy: obowiązki pracodawcy i pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy wynikające z ogólnych przepisów prawa pracy oraz regulaminu pracy obowiązującego w danej jednostce organizacyjnej, regulacje prawne dotyczące epidemii wirusa SARS-Cov-2; przeciwdziałanie zakażeniu COVID-19 w zakładzie; dobór środków ochrony przed SARS-CoV-2; ocena ryzyka zawodowego i wynikające z niej środki organizacyjne i techniczne w zakresie ograniczenia ryzyka zakażenia wirusem.

Druga część spotkania z pracodawcami skoncentrowana została wokół wybranych zagadnień uregulowanych w ustawie z dnia 2.03.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych tj. praca zdalna; szkolenia bhp; badania lekarskie; wykonywanie pracy podczas kwarantanny, czy izolacji w warunkach domowych; udzielanie urlopu wypoczynkowego w tym okresie; ograniczenie możliwości uznania za doręczone pism nieodebranych w okresie stanu epidemii; udzielanie zaległych urlopów wypoczynkowych; wysokość odpraw, odszkodowań lub innego świadczenia pieniężnego; obowiązywanie umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy; zmiany w zasadach funkcjonowania zfs; ponadto: nowe wykroczenia w Kodeksie pracy, prowadzenie dokumentacji pracowniczej, rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika. W szkoleniu uczestniczyło 18 pracodawców.

Opisany powyżej zakres tematyczny omówiony został również podczas szkolenia pracodawców zrzeszonych w Lubuskiej Organizacji Pracodawców w Gorzowie (działanie online) 28 czerwca 2021 r.

Ponadto w ciągu roku zorganizowano szereg telefonicznych dyżurów prawnych. Spośród 26, 21 dyżurów odbyło się w porozumieniu z redakcjami „Biznesu Lubuskiego” (magazyn Organizacji Pracodawców Ziemi Lubuskiej), „Głosu Przedsiębiorcy” (wydawnictwo Zachodniej Izby Przemysłowo-Handlowej) i Gazety Lubuskiej. Hasło tych działań brzmiało: „Praca w czasie pandemii”. Z możliwości kontaktu z ekspertami OIP korzystali głównie pracodawcy.

15 kwietnia 2021 r. eksperci OIP uczestniczyli w programie Radia Zachód „Co, jak, dlaczego?”. Wypowiedzi dotyczyły zmian w przepisach prawa pracy (w związku z wprowadzeniem rozwiązań przeciwdziałających społeczno-gospodarczym skutkom pandemii), praw i obowiązków pracodawców i pracowników w okresie pandemii, zasad wykonywania pracy zdalnej.

Przykłady pozostałych działań prewencyjno-promocyjnych:

8 września 2021 r. eksperci OIP popularyzowali przepisy prawa pracy wśród pracodawców zrzeszonych w Związku Pracodawców „Przedsiębiorczość” w Sulęcinie. Przedstawiciele Okręgu omówili podstawowe obowiązki pracodawców, odpowiedzialność typu prywatnoprawnego opartą na przepisach Kodeksu pracy oraz wykroczeniową i karną, zagadnienie rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika z winy

pracodawcy, ostatnie zmiany w Kodeksie pracy, wybrane stanowiska MP, orzeczenia SN i projekty zmian w Kp. W spotkaniu uczestniczyło 20 pracodawców.

8 listopada 2021 r. w Cechu Rzemieślników i Przedsiębiorców w Gorzowie Wlkp. specjalista OIP przeprowadził szkolenie nt. zatrudniania pracowników młodocianych oraz zmian w przepisach prawa pracy, jakie weszły w życie w czasie pandemii. W szkoleniu udział wzięli pracodawcy szkolący pracowników młodocianych, Lubuski Kurator Oświaty, przedstawiciele Zarządu Cechu Rzemieślników i Przedsiębiorców z Gorzowa oraz dyrektorzy szkół i kierownicy ds. szkolenia, łącznie 19 osób.

16 listopada 2021 r. eksperci OIP przeprowadzili szkolenie w zakresie ostatnich zmian przepisów prawa pracy w tym zmian w Karcie Nauczyciela, najczęstszych naruszeń prawa pracy stwierdzonych podczas kontroli organów PIP w placówkach oświatowych oraz wypadków przy pracy w oświacie. Szkolenie dedykowane było w szczególności dla osób zarządzających oświatą. W szkoleniu uczestniczyło łącznie 98 osób.

Działania Okręgowego Inspektoratu Pracy w ramach kampanii informacyjnej Europejskiego Urzędu ds. Pracy „Prawa przez cały rok”

W sierpniu 2021 r. Okręgowy Inspektorat Pracy w Zielonej Górze włączył się w realizację międzynarodowej kampanii informacyjnej „Prawa przez cały rok” (Rights for all seasons) Europejskiego Urzędu ds. Pracy (ELA). Głównym celem działania była promocja zarejestrowanej pracy sezonowej i zwalczanie pracy sezonowej niezadeklarowanej. Czynności w ramach kampanii naceLOWANE były na:

- zwiększenie świadomości pracowników sezonowych w zakresie ich uprawnień, negatywnych skutków pracy nierejestrowanej, jak również możliwości zgłaszania pracy nierejestrowanej w celu uzyskania ochrony, dochodzenia swoich praw i przekształcenia w pracę zarejestrowaną;
- informowanie pracowników sezonowych o zobowiązaniach ciążących na ich pracodawcach, związanych z zagwarantowaniem m.in. bezpiecznych warunków pracy a także wspieraniu pracodawców w przestrzeganiu tych wymogów;
- uświadamianie pracodawcom ich obowiązków w zakresie powierzania pracy legalnej oraz korzyści wynikających z powierzania pracy w sektorze formalnym, a także ryzyka, jakie wiąże się z powierzaniem pracy nierejestrowanej;

W ramach kampanii, od sierpnia do października 2021 r. odbyło się m.in. 5 telefonicznych dyżurów prawnych prawników i inspektorów pracy, w trakcie których udzielano porad w zakresie pracy sezonowej oraz legalności zatrudnienia obywateli polskich i cudzoziemców. Dyżury i porady świadczone były również w zewnętrznych punktach informacyjnych Okręgu podczas XXII Święta Plonów w Żaganiu, XI Lubuskiego Kiermaszu Ogrodniczego i XXVII Targów Rolniczych AGRO-TARG 2021 w Kalsku.

W dniach 2-4 września 2021 r. Okręgowy Inspektorat Pracy uczestniczył w Targach Gospodarki Leśnej, Przemysłu Drzewnego i Ochrony Środowiska "EKO-LAS" (w Mostkach k. Świebodzina) – w największym tego typu wydarzeniu w Polsce. W punkcie OIP udzielano bezpłatnych porad prawnych, w tym dotyczących legalności zatrudnienia obywateli polskich i cudzoziemców. Z porad korzystały głównie osoby wykonujące pracę, pracodawcy, osoby powierzające pracę, osoby prowadzące działalność gospodarczą. Osobom zainteresowanym wydano broszury informacyjne i poradniki dot. prawa pracy, bezpieczeństwa i higieny pracy

w tym dot. obróbki drewna i prac leśnych, legalności zatrudnienia, agencji zatrudnienia, pracowników tymczasowych, pracy sezonowej, delegowania w ramach świadczenia usług, a także zagrożenia procederem handlu ludźmi i pracy przymusowej. Stoisko OIP odwiedziło około 350 osób.

18 listopada 2021 r. w Lubuskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego inspektorzy pracy przeprowadzili szkolenie z zakresu legalności zatrudnienia i pracy sezonowej. W szkoleniu udział wzięło 30 rolników indywidualnych, 2 pracodawców.

W miesięczniku „Lubuskie Aktualności Rolnicze” nr 10/ październik 2021 opublikowano artykuł „Praca sezonowa”, którego autorem był st. inspektor pracy, ekspert w zakresie legalności zatrudnienia zielonogórskiego Okręgu.

III.2. Konkursy o tematyce ochrony pracy

1. „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej” (XXVIII edycja)

Celem konkursu jest promowanie pracodawców, którzy organizują pracę w sposób zapewniający wysoki poziom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników oraz przestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym dotyczących legalności zatrudnienia. Konkurs buduje pozytywny wizerunek pracodawcy, dbającego o systematyczną poprawę stanu bhp.

Laureatami XXVIII edycji na szczęblu Okręgu (etap regionalny) zostali:

W kategorii I, zakładów małych zatrudniających do 50 pracowników:

I miejsce – Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe PRODUCTS Romaniszyn i Romaniszyn S.j., Gorzów Wlkp.

W kategorii II, zakładów zatrudniających od 51 do 250 pracowników:

I miejsce – Żagańskie Wodociągi i Kanalizacje Sp. z o.o., Żagań

II miejsce – Przedsiębiorstwo Remontowo-Budowlane IZOBUD-REM Jan Horoszkiewicz, Gorzów Wlkp.

W kategorii III, zakładów zatrudniających powyżej 250 pracowników:

I miejsce – RELPOL S.A., Żary,
SECO/WARWICK S.A., Świebodzin

2. „Buduj bezpiecznie”

Celem konkursu jest upowszechnianie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy na placach budów, w tym promowanie wykonawców robót budowlanych, którzy zapewniają bezpieczne stanowiska pracy w procesie realizacji obiektów budowlanych oraz przyczyniają się do ogólnego wzrostu poziomu bezpieczeństwa pracy w budownictwie w skali kraju.

Laureaci konkursu:

I miejsce – ETP S.A., Katowice – podwykonawca w ramach projektu „Ochrona przeciwpowodziowa miasta Nowa Sól i obszarów poniżej miasta Krosno Odrzańskie”.

II miejsce – ZUE S.A., Kraków – przebudowa drogi wraz z torowiskiem w ulicach Chrobrego i Mieszka I w Gorzowie Wielkopolskim.

III miejsce – BUDIMEX S.A., Warszawa – rozbudowa linii Rockwool OMNI.

Wyróżnienia otrzymały przedsiębiorstwa:

- Przedsiębiorstwo Budownictwa Ogólnego Sp. z o.o., Zielona Góra – budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego Zielona Góra, ul. Łężyca – Inwestycyjna 5.

- Depenbrock Polska Sp. z o.o., Sp. k., Komorniki – budowa hali przemysłowej, 66-400 Gorzów Wielkopolski, ul. Szczecińska 49.
- PPHU DREW-PLAST Dariusz Mazowiecki, Kłodawa.

Komisja doceniła zaangażowanie w tworzenie bezpiecznych stanowisk pracy w procesie realizacji obiektów budowlanych i przekazała świadectwo uczestnictwa:

- SINOHYDRO CORPORATION LIMITED Oddział w Polsce, Warszawa - głównemu wykonawcy projektu „Ochrona przeciwpowodziowa miasta Nowa Sól i obszarów poniżej miasta Krosno Odrzańskie”.

3. „Najaktywniejszy społeczny inspektor pracy”

Celem konkursu jest promowanie działalności społecznych inspektorów pracy, którzy realizując swoje ustawowe zadania, skutecznie wpływają na poprawę stanu bezpieczeństwa pracy w zakładach i ochronę uprawnień pracowniczych. Mogą w nim uczestniczyć zakładowi, oddziałowi i grupowi społeczni inspektorzy pracy, zgłoszeni przez organizacje związkowe. Konkurs przebiega w dwóch etapach: wojewódzkim i krajowym.

W 2021 r. laureatami na szczęblu Okręgu zostali:

I miejsce – Henryk Zborowski, społeczny inspektor pracy w PKP CARGOTABOR Sp. z o.o. Zakład Napraw Taboru w Czerwieńsku;

II miejsce – Bernard Szyrwiński, społeczny inspektor pracy w Holzverpackung Hufingen Sp. z o.o. w Dobiegniewie.

4. „Poznaj swoje prawa w pracy”

Konkurs "Poznaj swoje prawa w pracy" jest organizowany w szkołach uczestniczących w realizacji programu edukacyjnego „Kultura bezpieczeństwa”. Jest formą popularyzacji tego programu oraz sprawdzianem jego efektywności dla szkół i ich uczniów. Jego celem jest promocja proaktywnych postaw i osiągnięć uczniów szkół ponadpodstawowych w zakresie wiedzy o bhp i prawie pracy a także upowszechnianie idei kultury bezpieczeństwa oraz wagi dbałości o jakość stanowisk pracy i bezpieczeństwa pracy.

Finał regionalny odbył się 13 maja 2021 r. w CKZiU „Elektronik” w Zielonej Górze. W rozgrywkach udział wzięło 14 laureatów etapu szkolnego z 7 szkół ponadpodstawowych. Zadaniem uczestników było rozwiązanie testu składającego się z 35 pytań.

- **I miejsce** - Wiktoria Stuennebecher z CKZiU Nr 1 „Budowlanka” w Zielonej Górze;
- **II miejsce** - Mateusz Brudło z CKZiU w Zbąszynku;
- **III miejsce** - Martyna Idziaszek z Zespołu Szkół Gastronomicznych w Gorzowie Wlkp.

Wszystkich uczestników konkursu uhonorowano okolicznościowymi dyplomami. Dyplomy za udział i przygotowanie uczniów do konkursu przekazano również nauczycielom.

5. „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”

Celem dorocznie organizowanego konkursu, prowadzonego w kategorii gospodarstw indywidualnych jest promocja zasad ochrony zdrowia i życia ludzkiego w procesie pracy oraz poprawa bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie.

Do udziału w XVIII edycji konkursu zgłosiły się 32 indywidualne gospodarstwa rolne. Komisja konkursowa, składająca się z przedstawicieli OR Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Lubuskiej Izby Rolniczej, Lubuskiego Urzędu Marszałkowskiego, Lubuskiego

Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku, Ośrodka Wsparcia Rolnictwa i Okręgowego Inspektoratu Pracy, w maju 2021 r. dokonała wizytacji 31 gospodarstw rolnych.

Podsumowanie konkursu nastąpiło 18 września 2021 r. w czasie targów rolniczych „AGRO-TARG” w Lubuskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Kalsku.

Laureaci:

I miejsce: Gospodarstwo rolne Moniki i Artura Koncik z miejscowości Laski Lubuskie;

II miejsce: Gospodarstwo rolne Krzysztofa Pawłów z miejscowości Lipie Góry;

III miejsce: Gospodarstwo rolne Barbary i Sebastiana Weinold z miejscowości Gościm;

IV miejsce: Gospodarstwo rolne Ryszarda Barana z miejscowości Gralewo.

Okręgowy Inspektorat Pracy ufundował nagrodę laureatowi II miejsca.

IV. Charakterystyczne dane dla Lubuskiego (OIP Zielona Góra)

Wspomniano już wyżej, że Okręgowy Inspektorat Pracy w Zielonej Górze, zgodnie z ustaloną ustawowo właściwością terytorialną, obejmuje swoją działalnością województwo lubuskie.

Jak wynika z rocznika statystycznego województwa lubuskiego (WUS Zielona Góra) w naszym województwie na koniec 2020 roku (ostatnie dostępne dane) mieszkało około 1 007,1 tys. osób (rok wcześniej 1 011,6 tys.). Około 352,5 tys. z nich (poprzednio 360,7 tys.) wykonywało pracę, z tego ponad 279,2 tys. tj. 79,2% w sektorze prywatnym. Na terenie Lubuskiego zarejestrowanych było 120 839 (pop. 117 172) podmiotów gospodarki narodowej, z czego 114 789 w sektorze prywatnym (ok. 94,99%), w tym 86 251 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Powyżej opisano wyniki i efekty działań kontrolno-nadzorczych oraz prewencyjno-informacyjnych naszego Okręgu. Wynikają z nich określone wnioski i oceny dotyczące stanu praworządności w stosunkach pracy na terenie Lubuskiego. Oceny dotyczą jednak tylko i wyłącznie podmiotów objętych naszym zainteresowaniem. Z uwagi na „negatywne” przesłanki doboru zakładów do kontroli, ww. uwag i ocen nie należy przenosić na ogół działalności pracodawców i przedsiębiorców w województwie. Chcąc pokusić się o takie oceny należałoby przeprowadzić działania na ściśle ustalonych zasadach statystycznych, a takich nie prowadzono.

Poniżej przedstawiono niektóre ogólne dane oraz umieszczono opis kilku charakterystycznych zjawisk w zakresie objętym działaniami naszego Urzędu w 2021 roku, które w sposób obrazowy (wg danych WUS, WSSE i KRUS) przedstawiają stan w zakresie szeroko rozumianej ochrony pracy i obszary, które powinny być przedmiotem szczególnej troski w przyszłości.

IV.1. Wypadki przy pracy (wg GUS)

Do czasu opracowania niniejszego sprawozdania nie były jeszcze w GUS opracowane pełne dane dot. wypadków przy pracy za cały 2021 rok. Zatem dokonano skróconej analizy wypadków przy pracy w naszym województwie za III kwartały 2021 roku w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego.

Z danych uzyskanych z Urzędu Statystycznego wynika, że w ww. okresie 2021 roku w województwie lubuskim w wypadkach przy pracy i traktowanych na równi z wypadkami przy pracy poszkodowanych zostało 1084 osób (poprzednio – 972) tj. nastąpił wzrost (o ok. 11,5%) liczby poszkodowanych.

W przypadku wypadków powodujących najgroźniejsze skutki dla poszkodowanych w ciągu 9 miesięcy 2021 r. w porównaniu do roku poprzedniego, nie zmieniła się liczba poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych, natomiast zmniejszyła się liczba wypadków ciężkich, i tak:

- na tym samym poziomie (1 wypadek ze skutkiem śmiertelnym w okresie styczeń - wrzesień 2020 r. i 1 wypadek ze z tym skutkiem za ten sam okres w 2021 r.) liczba wypadków śmiertelnych ;
- spadła natomiast liczba poszkodowanych, u których wypadek spowodował ciężkie uszkodzenie ciała – 10 osób w 2020 r. i 6 w 2021 r.

Poniższe tabele przedstawiają podstawowe dane liczbowe dotyczące poszkodowanych w wypadkach przy pracy w województwie lubuskim za III kw. 2020 i **2021** (wg GUS):

Tab.: Zestawienie liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy oraz wypadków traktowanych na równi z wypadkami przy pracy w woj. lubuskim.

Wypadki \ Rok	III kw. 2020	III kw. 2021	zmiana (-/+%)
Ogółem, w tym:	972	1084	+ 11,5%
śmiertelne	1	1	-
ciężkie	10	6	- 40,0%

*Tab.: Zestawienie liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy w woj. lubuskim w rozbiciu na wybrane sekcje gospodarki za III kw. 2020 i **2021**.*

	Wyszczególnienie	III kw.2020	III kw. 2021	+/- %
	Ogółem	972	1084	+ 11,5
A	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	29	35	+ 20,6
B	Górnictwo i kopalnictwo	4	3	- 25,0
C	Przetwórstwo przemysłowe	457	475	+ 3,93
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	2	10	+ 400
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami	38	45	+ 18,42
F	Budownictwo	29	27	- 7,0
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów i sprzętu	125	134	+ 7,2
H	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	80	109	+ 36,25
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4	6	+ 50,0
J	Informacja i komunikacja	1	3	+ 200,0
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2	5	+ 150,0
L	Obsługa nieruchomości	7	2	- 71,4
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	4	+ 300,0

N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	33	20	- 39,4
O	Administracja publiczna, obrona narodowa, ubezpieczenia społeczne	44	44	-
P	Edukacja	32	38	+ 18,75
Q	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	71	102	+ 43,6
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9	12	+ 33,33
S	Pozostała działalność usługowa, komunalna i społeczna	4	7	+ 75,0

W ciągu omawianego okresu roku sprawozdawczego zarysował około 11,5% wzrost ogólnej liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy, liczba wypadków śmiertelnych pozostała na tym samym poziomie – 1 wypadek (dane za III kwartały 2021 roku), natomiast spadła liczba wypadków ciężkich (z 10 w 2020 r.) do 6 zdarzeń w roku 2021.

Jak można zauważyć w powyższych zestawieniach, znaczne zmiany wskaźników wypadkowych odnotowano w kilku obszarach działalności gospodarczej. Biorąc pod uwagę najbardziej istotne w naszym regionie sektory gospodarki, wzrost liczby poszkodowanych zanotowano w obszarach:

- w działalności związanej rolnictwem, łowiectwem i leśnictwem o 20,6%;
- w działalności w zakresie transportu, gospodarki magazynowej i łączności o ok. 36,25%;
- w działalności związanej z edukacją o ok. 18,75%;
- w działalności związanej z ochroną zdrowia i opieką społeczną o ok. 43,6 %;
- w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją o ok. 33,33%.

W kilku istotnych sekcjach gospodarki (w tym np. budownictwie i przetwórstwie przemysłowym) w Lubuskiem w 2021 roku odnotowano spadki liczby poszkodowanych w wypadkach:

- budownictwo – o ok. 7%;
- obsługa nieruchomości - o 71,4%;
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca - o 39,4%.

Analiza powyższych danych wskazuje, że po dość znacznych spadkach liczby wypadków w 2020 roku w 2021 w zasadzie nastąpił wzrost liczby zdarzeń wypadkowych. Tak więc działania organów PIP na polu likwidacji zagrożeń wypadkowych powinny nadal być priorytetem w kolejnych latach oraz nie należy ustawać w działaniach prewencyjnych i informacyjnych skierowanych głównie do tych sektorów gospodarki, gdzie występuje najwięcej zagrożeń.

IV.2. Wypadki przy pracy rolniczej (wg KRUS)

W 2021 roku zgłoszono do Oddziału Regionalnego KRUS w Zielonej Górze **139** wypadków (tj. o 21 mniej niż w roku poprzednim, co stanowi spadek o ok. 13%).

Zarejestrowano **12** wniosków o jednorazowe odszkodowanie w związku z chorobą zawodową (o 4 więcej niż rok wcześniej).

Tab. Zgłoszenia wypadków przy pracy rolniczej w latach 2011 – 2021.

OR KRUS w Zielonej Górze	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	291	304	283	298	261	232	228	210	186	160	139

Za wypadek przy pracy rolniczej w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w roku 2020 uznano **102** zdarzenia i z tego tytułu wypłacono **93** jednorazowych odszkodowań z tytułu wypadku przy pracy rolniczej, w następstwie których poszkodowani doznali stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, o 36 mniej niż w 2020 roku, co stanowi spadek 28%.

W 2021 roku nie wypłacano jednorazowego odszkodowania w związku ze śmiercią poszkodowanego.

Najwięcej osób zostało poszkodowanych wskutek: **upadku osób - 41 poszkodowanych**, tj. 44 % wszystkich wypłaconych jednorazowych odszkodowań, następnie **w grupie uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta - 15 poszkodowanych**, tj. 16% wypadków.

W większości wypadków - 44% zakończonych wypłatą jednoznacznych odszkodowań orzeczono uszczerbek na zdrowiu w przedziale od 1 do 5%. W 38% przypadków, orzeczono uszczerbek od 6 do 10%.

Wskaźnik wypadkowości w rolnictwie w województwie lubuskim wyniósł w 2021 roku 6,8 wypadków na 1000 ubezpieczonych, nastąpił spadek do roku 2020 o 2,2 (9,0).

IV.3. Choroby zawodowe (wg WSSE)

Według danych Państwowej Inspekcji Sanitarnej (WSSE Gorzów Wlkp.) w 2021 roku stwierdzono w województwie lubuskim **40** chorób zawodowych (w roku poprzednim 46 - znaczny spadek – o ok. 13%) oraz wydano 15 decyzji negatywnych o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (o 10 mniej niż w roku poprzednim).

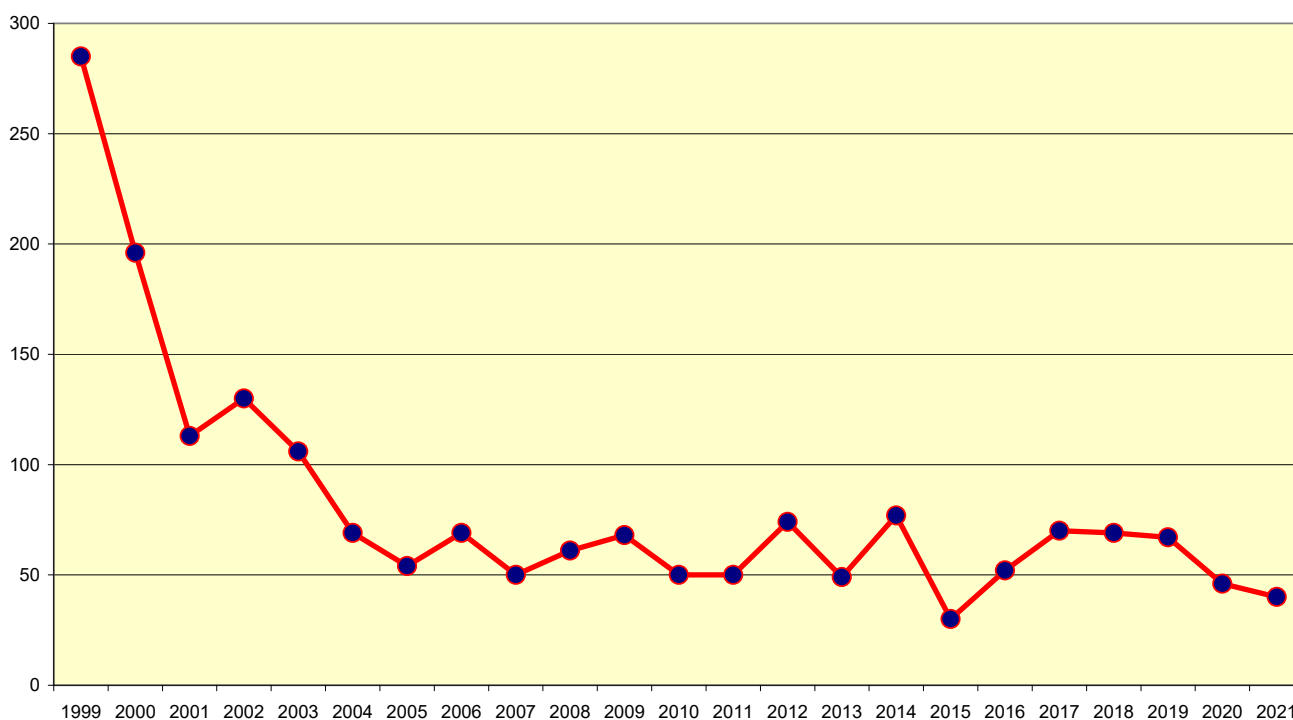
Z danych WSSE wynika, że w roku 2021 zwiększyła się liczba chorób zawodowych grupy chorób zakaźnych i pasożytniczych – do **22** (poprzednio 17 - wzrost o ok. 29%) i oprócz boreliozy która dominuje (20 przypadków) pojawiły się gruźlica i COVID-19 (po 1 przypadku).

Dodać należy, że w latach poprzednich liczba stwierdzonych przypadków boreliozy była duża (17 przypadków w 2020 r.). Mimo, iż borelioza to wynik kontaktu pracownika z pasożytem zwykle sprzed długiego okresu czasu, jest tu ciągle miejsce do działań zapobiegawczych i profilaktyki przeciwniebezpiecznej dla pracodawców i przedsiębiorców, szczególnie tych działających w sektorze rolnictwa i leśnictwa. Warty odnotowania jest znaczny spadek chorób zawodowych w grupie „przewlekłe choroby narządu głosu” do 4 przypadków (14 w 2020 r.), oraz wzrost z 3 w 2020 r. do 6 w roku 2021 w grupie „przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy”. W pozostałych grupach chorób nastąpiły tylko niewielkie zmiany.

Tab. Liczba i rodzaj chorób zawodowych stwierdzonych w województwie lubuskim w latach 2016- 2021 (wg WSSE)

Pozycja wykazu	Wykaz chorób zawodowych						
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
1	Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa wywołane przez czynniki chemiczne	1	0	0	0	0	0
3	Pylice płuc	2	2	3	0	0	0
5	Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli	0	0	0	0	0	0
6	Astma oskrzelowa	2	1	0	3	2	0
7	Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	0	0	0	0	0	0
8	Ostre uogólnione reakcje alergiczne	0	0	0	0	0	0
12	Alergiczny nieżyt nosa	1	0	1	2	0	1
15	Przewlekłe choroby narządu głosu	11	10	8	8	14	4
17	Nowotwory złośliwe	0	1	2	0	1	0
18	Choroby skóry	3	4	2	3	1	0
19	Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wyk. Pracy	9	6	7	9	6	4
20	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	8	9	9	10	3	6
21	Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem	0	1	1	1	2	0
22	Zespół wibracyjny	0	1	2	0	0	1
26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa, w tym:	15	35	34	31	17	22
		0	2	0	0	0	0
	1. wirusowe zap. wątroby typu B	0	1	0	0	0	0
	2. wirusowe zap. wątroby typu C	15	31	33	31	17	22
	3. borelioza	0	1	1	0	0	0
	4. bruceloza	0	0	0	0	0	1
	5. gruźlica	0	0	0	0	0	1
	6. COVID-19						
Ogółem		52	70	69	67	46	40

Choroby zawodowe (wg WSSE)

V. Współpraca lokalna i międzynarodowa

V.1. Współpraca z partnerami społecznymi i instytucjonalnymi

Wprowadzenie w 2020 roku trwającego do dziś stanu epidemii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wpłynęło praktycznie na wszystkie obszary działania Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze również w roku 2021. Sytuacja epidemiologiczna oddziaływała także na współpracę z partnerami społecznymi i instytucjonalnymi ze względu na ograniczenia w możliwości organizacji spotkań bezpośrednich musiała zostać znacznie zawężona. Tym bardziej warto odnotować te działania, które udało się zrealizować.

Zagadnienia związane z ochroną pracy ze względu na swój wymiar społeczny są przedmiotem szerszego zainteresowania. Podległość Państwowej Inspekcji Pracy Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej oraz problematyka jaką zajmują się Inspekcja wymusza kontakty kierownictwa Okręgu z parlamentarzystami reprezentującymi województwo lubuskie. W 2021 roku kontakty z posłami i senatorami ograniczały się w zasadzie do symbolicznych spotkań w ramach uczestnictwa w organizowanych wydarzeniach. W miarę możliwości informowaliśmy o bieżących problemach w działalności naszego Urzędu, najbardziej istotnych wynikach i efektach prowadzonych kontroli i działalności na terenie naszego województwa.

Kierownictwo Okręgu kilkakrotnie spotkało się z panem Bogusławem Motowidłem - członkiem Rady Ochrony Pracy i przewodniczącym Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” w Zielonej Górze. W trakcie tych spotkań przedstawiano m.in. materiały analityczne i informacje z działalności Okręgu oraz materiały prewencyjne, promocyjne i informacyjne wydawane przez Główny Inspektorat Pracy oraz opracowania tematyczne i roczne sprawozdania z działalności Okręgowego Inspektoratu Pracy.

Zgodnie z postanowieniami ustawy o PIP, Wojewoda Lubuski otrzymał bieżące roczne sprawozdanie z działalności Okręgowego Inspektoratu Pracy. Przedmiotem rozmów w ramach okazjonalnych kontaktów były aktualne sprawy z zakresu ochrony pracy dotyczące terenu naszego województwa oraz istotne bieżące wydarzenia w tym działania związane z epidemią SARS-COV-2. Warto nadmienić, że nadinspektor pracy – koordynator sekcji legalności zatrudnienia Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze jest członkiem powołanego przez Wojewodę Lubuskiego - Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. Przedstawiciele Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze w dniu 15.10.2021 r. wzięli udział w konferencji zorganizowanej w Lubuskim Urzędzie Wojewódzkim na temat przeciwdziałania handlowi ludźmi i niewolnictwu.

Podobnie jak w latach poprzednich, współpraca z organami samorządu terytorialnego obejmowała Sejmik Województwa Lubuskiego, Zarząd Województwa Lubuskiego i Urząd Marszałkowski, oraz część starostw powiatowych, a także niektóre gminy. Okręgowy Inspektor Pracy, zgodnie z ustawą o PIP, przekazał Marszałkowi Województwa Lubuskiego sprawozdanie z działalności OIP w roku poprzednim. Przedmiotem rozmów lub korespondencji z przedstawicielami władz samorządowych były najczęściej sprawy związane z wynikami kontroli organów inspekcji w instytucjach dla których organem prowadzącym jest samorząd, wynikające z faktu sprawowania funkcji organu prowadzącego dla niektórych placówek samorządowych, a także działania w zakresie poprawy warunków i bezpieczeństwa pracy w rolnictwie rodzinnym.

Stało się już tradycją, iż na sesjach Sejmiku Województwa Lubuskiego przedstawiane są wyniki kontroli w roku poprzednim wraz z krótką oceną stanu praworządności w stosunkach pracy i bezpieczeństwa pracy na terenie województwa lubuskiego. W roku ubiegłym sprawozdanie z działalności Okręgu również zostało przekazane do wiadomości radnych Sejmiku.

W roku sprawozdawczym utrzymywano robocze kontakty z Lubuską Izbą Rolniczą w zakresie bezpieczeństwa pracy na wsi oraz w ramach uzgodnień wspólnego projektu mającego za zadanie promowanie bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych. W dniu 22.10.2022 r. Z-ca OIP w Zielonej Górze uczestniczył w obchodach Jubileuszu 25-lecia Lubuskiej Izby Rolniczej.

Na bieżąco wymieniano informacje z przedstawicielami zielonogórskiego Oddziału Stowarzyszenia Pracowników Służby BHP. Podczas uroczystego podsumowania wybranych projektów promocyjnych realizowanych przez OIP odbyło się również wręczenie „Laurów Bezpieczeństwa” w ramach konkursu organizowanego przez Oddział Lubuski OSPSBHiP.

Kontynuowana była współpraca z Uniwersytetem Zielonogórskim, głównie z Wydziałem Mechanicznym Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz działającym tam Oddziałem Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego. Na ww. Wydziale prowadzone są studia dzienne i zaoczne z zakresu ergonomii, środowiska pracy oraz studia podyplomowe bezpieczeństwa i higieny pracy, wspomagane merytorycznie przez wyspecjalizowanych inspektorów pracy. W zakresie bezpieczeństwa pracy w budownictwie współpracę kontynuowano z Wydziałem Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska UZ.

Współpraca z organami nadzoru i kontroli.

Podobnie jak w latach poprzednich, w roku 2021 współpracowaliśmy z różnymi organami kontroli i nadzoru w woj. lubuskim. Ze względu na ograniczenia epidemiologiczne ograniczono do minimum spotkania na szczeblu kierownictw. W przypadku niezbędnych spotkań roboczych

lub okolicznościowych - wymieniano materiały informacje na temat prowadzonych działań kontrolnych oraz omawiano problemy i kierunki dotyczące wspólnych zadań.

Ze spotkań roboczych które odbyły się w 2021 roku warto odnotować:

- 17.06.2021 r. – spotkanie kierownictwa OIP z Dyrektorem Poznańskiego Oddziału Urzędu Dozoru Technicznego – w ramach którego omówiono między innymi nowoczesne metody kontroli wdrażane przez UDT oraz zasady współpracy w ramach wspólnych kontroli dotyczących żurawi wieżowych i szybkomontujących,
- 06.10.2021 r. – spotkanie w Okręgowym Urzędzie Górniczym w Poznaniu z przedstawicielami okręgowych inspektoratów pracy objętych działaniem OUG (Poznań, Szczecin, Zielona Góra – uczestniczył Z-ca OIP) na którym rozmawiano na temat współpracy na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracy w kontrolowanych i nadzorowanych zakładach,
- 07.12.2021 r. – spotkanie w siedzibie zielonogórskiego Okręgu w którym uczestniczyli: Komendant Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej wraz ze współpracownikami oraz Okręgowi Inspektorzy Pracy z Wrocławia, Poznania i Zielonej Góry. Przedmiotem spotkania było dokonanie oceny realizacji postanowień porozumienia w sprawie zasad współpracy na obszarze objętym terytorialnym zasięgiem działania jednostek.

Tab. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące współpracy w 2021 roku:

Lp.	Nazwa organu kontroli i nadzoru	Liczba wspólnych działań	W tym:		
			wspólne kontrole	kontrole na wniosek	powiadom. o wynikach
1.	Państwowa Inspekcja Sanitarna	28*	1	0	8
2.	Urząd Dozoru Technicznego/ Transportowy Dozór Techniczny	35	2	0	33
3.	Prokuratura	37**	0	3	9
4.	Policja	48	2	7	39
5.	Straż Graniczna	24	1	0	23
6.	Państwowa Straż Pożarna	13	1	1	11
7.	Inspekcja Ochrony Środowiska	1	1	0	0
8.	Państwowy Nadzór Budowlany	6	0	0	6
9.	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	52	0	14	38
10.	Urzędy Pracy (WUP, PUP, FP MRPiPS)	33	0	16	17
11.	Administracja Skarbowa	39	0	15	24
12.	Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy	0	0	0	0

13.	Organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i samorządu terytorialnego	42	0	5	38
14.	Inne organy, organizacje (NIK, GİODO, İTD, UTK i inne)	12	0	5	7
Łącznie		370	9	64	253

* - w tej liczbie 19 wniosków Lubuskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o wydanie opinii w sprawach odstępstw.

** - w tej liczbie 24 zawiadomienia prokuratury o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Ograniczenia w znacznym stopniu dotyczyły również działalności kontrolno-nadzorczej co przełożyło się na czynności zaliczane do współpracy (kontrole wspólne / kontrole na wniosek / powiadomienia o wynikach kontroli).

Jak w latach poprzednich, wspólne kontrole występują dość sporadycznie, ale w konkretnych sprawach (np. ze Strażą Graniczną) są prowadzone częściej np. w przypadkach wymagających szczegółowego wyjaśnienia sprawy przez inny organ albo wsparcia działań inspektorów pracy przez służby mundurowe. Z uwagi na różne uwarunkowania prawne (m.in. wynikające z ustawy o swobodzie działalności gospodarczej) i praktyczne, łatwiej jest prowadzić kontrole oddzielnie i wzajemnie wymienić odpowiednie informacje lub dokumenty po ich zakończeniu. Skalę wspólnych działań z innymi organami przedstawia powyższa tabela.

Po raz kolejny notujemy znaczną liczbę udokumentowanych czynności wykonywanych przez inspektorów pracy we współpracy z innymi organami.

Z prokuraturą współdziałało w trzech zasadniczych kierunkach:

- współpraca w zakresie ustalania okoliczności i przyczyn śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych wypadków przy pracy,
- kontakty w ramach postępowań przygotowawczych wszczętych z zawiadomień inspektorów pracy o szczególnie nagannych praktykach pracodawców wyczerpujących znamiona przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, działalności instytucji państwowych lub wiarygodności dokumentów,
- wymiana informacji i spotkania szkoleniowe dla omówienia stanu realizacji porozumienia o współdziałaniu, problematyki odpowiedzialności karnej i stanu ochrony pracy w województwie.

Organom prokuratury udzielano informacji o wynikach kontroli lub udostępniano dokumentację zebraną w toku postępowań kontrolnych. Dominowały materiały z dochodzeń powypadkowych. Prokuratorzy wielokrotnie pogłębiali swoje ustalenia w drodze konsultacji z inspektorami badającymi wypadki lub składającymi zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstw. Inspektorzy pracy występowali o udostępnienie dokumentacji zebranej w ramach postępowań przygotowawczych.

Kontakty z sądami zdominowały czynności o charakterze procesowym, gdzie inspektorzy wielokrotnie występowali w charakterze oskarżycieli publicznych i świadków w sprawach o wykroczenia przeciwko prawom pracownika. Udostępnienie sądom, na ich żądanie, informacji lub dokumentacji pokontrolnych, występowanie do sądów o odpisy

prawomocnych wyroków, analiza dokumentacji sądowej w sprawach, którymi równolegle zainteresowano organy Państwowej Inspekcji Pracy, odwoływanie się do informacji objętych Krajowym Rejestrem Sądowym lub Krajowym Rejestrem Karnym pozostają sprawdzonymi formami współdziałania. Inspektorzy pracy występowali w charakterze świadków przed sądami w sprawach innych, aniżeli o wykroczenia p-ko prawom pracownika.

W związku ze zmianą struktury organizacyjnej Urzędu Dozoru Technicznego Oddziały w Zielonej Górze i Gorzowie Wlkp. działają obecnie jako Biura i podlegają pod Oddział Terenowy z siedzibą w Poznaniu. Oprócz współpracy z kierownictwem Oddziału w Poznaniu - kontynuowana jest współpraca na poziomie województwa z inspektorami z Oddziałów.

Współpraca z Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym i inspektorami powiatowymi obejmowała jak rok rocznie zagadnienia w zakresie zapobiegania chorobom zawodowym oraz zwalczania przyczyn ich powstawania, a także podejmowania wspólnych przedsięwzięć mających na celu ochronę zdrowia pracowników przed zagrożeniami tkwiącymi w środowisku pracy. Dodatkowo w związku z działaniami kontrolnymi inspektorów pracy w obszarze podejmowanych przez pracodawców działań mających ograniczyć zagrożenia pracowników wirusem SARS-Cov-2 współpracowano z Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp. Ponadto, wzajemnie z LPWIS wymieniano sprawozdania z działalności i bieżące informacje specjalistyczne.

Utrzymywano bieżące robocze kontakty oraz podejmowane były wspólne przedsięwzięcia prewencyjne i informacyjne z Oddziałami ZUS. Inspektorzy pracy mają dostęp do ZUS-owskich baz danych np. dla identyfikacji przedsiębiorców, w których miały miejsce wypadki przy pracy i duża liczba pracowników wykonuje zadania w narażeniu na czynniki szkodliwe. Współpraca układa się po partnersku, Oddział Zakładu w Gorzowie Wlkp. ufundował między innymi upominki dla laureatów programów prewencyjnych PIP, które wręczono przedstawicielom pracodawców na uroczystej Gali w zielonogórskiej Palmiarni.

W działania prewencyjne i informacyjne na rzecz rolnictwa włączały się aktywnie również inne organizacje i instytucje z naszego Regionu, szczególnie KRUS, LODR w Kalsku, Lubuska Izba Rolnicza, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa Oddział w Gorzowie Wlkp., Urząd Wojewódzki i Marszałkowski i inne. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w Zielonej Górze organizowała również konkurs plastyczny „Bezpiecznie na wsi mamy – od 30 lat z KRUS wypadkom zapobiegamy” dla uczniów z terenu województwa, z udziałem w jury przedstawiciela naszego OIP. Finalistom etapu wojewódzkiego konkursu nagrody wręczył również Okręgowy Inspektor Pracy w Zielonej Górze.

Podstawowym efektem współpracy organów kontroli i nadzoru na Ziemi Lubuskiej jest kompleksowe rozpoznanie i podejmowanie działań w celu rozwiązania istniejących problemów, szczególnie tych z pogranicza zakresu działania konkretnego urzędu, a przede wszystkim szybsze i dogłębne załatwienie spraw zgłaszanych przez zainteresowanych danym problemem. Współpraca różnych organów kontroli i nadzoru w naszym województwie z Okręgowym Inspektoratem Pracy jest merytoryczna i stabilna. Należy mieć nadzieję, że wraz z ustąpieniem epidemii w kolejnych latach nastąpi stabilizacja wspólnych działań co jeszcze bardziej przełoży się na ich jakość, a szczególnie zwiększenie efektów współpracy w celu poprawy warunków i bezpieczeństwa pracy.

Współpraca z partnerami społecznymi.

W roku sprawozdawczym z powodzeniem kontynuowano współpracę z organami samorządu zawodowego i gospodarczego.

Okręgowy Inspektor Pracy utrzymywał kontakty z kierownictwem Lubuskiej Organizacji Pracodawców, Organizacji Pracodawców Ziemi Lubuskiej, Lubuskiego Sejmiku Gospodarczego, Zachodniej Izby Przemysłowo-Handlowej, Związkiem Pracodawców „Przedsiębiorczość”, Izb Rzemieślniczych i Przedsiębiorczości w Zielonej Górze i Gorzowie Wlkp. a także Lubuskiej Izby Budownictwa, Lubuskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa i Lubuskiej Izby Rolniczej. Przejawem właściwej współpracy były między innymi: uczestnictwo w organizowanych konferencjach i spotkaniach oraz wspólne warsztaty i szkolenia.

Jak wynika z powyższego, współpraca z organizacjami pracodawców, układa się poprawnie. Niestety, organizacje pracodawców skupiają tylko niewielki odsetek pracodawców i ich pozytywne działania nie zawsze docierają do większości niezrzeszonych pracodawców, szczególnie tych mniejszych, gdzie stwierdza się najwięcej uchybień. W województwie lubuskim na ponad 100 tys. pracodawców i przedsiębiorców tylko ok. 1 tys. jest zrzeszona w organizacjach. Stanowi to zatem ok. 1% ogólnej ich liczby, choć biorąc pod uwagę liczbę osób w nich zatrudnionych, odsetek jest wyższy. Trzeba przyznać, że pracodawcy zrzeszeni w tych organizacjach są bardziej świadomi i przygotowani do wypełniania zadań wynikających z przepisów prawa pracy.

Prawidłowo układała się współpraca ze związkami zawodowymi. Poza rutynowym współdziałaniem inspektorów pracy z przedstawicielami zakładowych organizacji związkowych i społecznymi inspektorami pracy w trakcie prowadzenia kontroli, ściśle kontakty utrzymywano ze strukturami regionalnymi, w tym szczególnie z Zarządami Regionów NSZZ „Solidarność” w Zielonej Górze i Gorzowie Wlkp. oraz lubuską Radą OPZZ i ZNP. Wartym odnotowania w obszarze współpracy ze związkami zawodowymi jest realizacja własnego programu informacyjno-edukacyjnego Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze pod nazwą „Wszechnica związkowca”. W ramach projektu w 2021 roku zrealizowano cykl szkoleń, których adresatami byli przedstawiciele organizacji związkowych oraz społeczni inspektorzy pracy.

V.2. Przygraniczna współpraca międzynarodowa

Kontynuując współpracę przygraniczną z Inspekcją Pracy w Brandenburgii m.in. realizując zapisy porozumienia zawartego przed kilkunastoma laty pomiędzy Głównym Inspektorem Pracy a Ministrem Pracy Brandenburgii, w 2021 roku prowadzono ograniczone działania OIP Zielona Góra i Krajowego Biura Ochrony Pracy Brandenburgii w Poczdamie Oddział w Cottbus (Landesamt für Arbeitsschutz, Verbraucherschutz und Gesundheit - Regionalbereich Süd Cottbus) tj. dawnym Urzędem Ochrony Pracy i Techniki Bezpieczeństwa w Cottbus. W roku sprawozdawczym nie organizowano bezpośrednich wspólnych przedsięwzięć, ale jak jest w zwyczaju od z górą dwudziestu lat, w stosunkach partnerskich Cottbus - Zielona Góra ma miejsce wzajemna wymiana czasopism o szeroko rozumianej tematyce ochrony pracy, a także okresowych sprawozdań z działalności. Uzyskane materiały pozwalają na zapoznanie ogółu inspektorów pracy z problemami ochrony pracy w sąsiedniej Brandenburgii, z ewentualnością ich wykorzystania w działaniach inspekcyjnych w Polsce.

VI. Podsumowanie, wnioski oraz założenia i kierunki działania

W związku z ograniczeniem czynności kontrolnych wynikającym z powodu panującej sytuacji epidemicznej w kraju Okręg nie był w stanie wykorzystać w pełni swoich możliwości nadzorczo-kontrolnych. Dodatkowo na działania podejmowane w ramach realizacji programu zaczynają wpływać problemy z odtworzeniem potencjału kadrowego (brak ofert ze strony specjalistów branżowych gotowych podjąć się zadań inspektora pracy). Pomimo obiektywnie uzasadnionych trudności w 2021 roku w OIP Zielona Góra zrealizowano w pełnym zakresie centralnie przydzielone zadania kontrolno-nadzorcze oraz prewencyjno-promocyjne wynikające z założonego harmonogramu pracy.

Uzyskane wyniki podjętych działań kontrolno–nadzorczych, prewencyjnych, promocyjnych i informacyjnych trudno poddać jednoznacznej ocenie. Niezaprzeczalnie wymiernymi efektami działań inspektorów pracy były przykładowo: wypłacone należności wynikające ze stosunku pracy, udzielenie pracownikom urlopów wypoczynkowych, zawarcie umów o pracę w miejsce umów cywilnoprawnych, poddanie pracowników wymagającym badaniom lekarskim czy szkoleniom z zakresu bhp. Natomiast najbardziej ważne były działania, które przyczyniły się do usunięcia bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia osób wykonujących pracę, jak również do poprawy stanu warunków pracy na określonych stanowiskach poprzez zmniejszenie ekspozycji na czynniki szkodliwe, niebezpieczne i uciążliwe. Wykazać można również efekty pracy inspektorskiej w przestrzeni podjętych działań długofalowych, chociaż nie zawsze można jednoznacznie stwierdzić, czy poprawa stanu praworządności w obszarze prawa pracy i bhp jest wynikiem bezpośredniego zastosowania środków prawnych przez inspektorów pracy, czy też działań tzw. miękkich, pośrednich takich jak realizowane programy prewencyjne i promocyjne.

Inspektorzy pracy Okręgu w 2021 roku przeprowadzili łącznie 1542 kontrole u 1287 pracodawców lub przedsiębiorców, ujawniając szereg nieprawidłowości. Wskutek podjętych działań wydali 5495 decyzji nakazowych, w tym 5440 dotyczących warunków pracy oraz 55 nakazujących wypłatę należnych świadczeń pieniężnych ze stosunku pracy. Ponadto wystosowali 4518 wniosków zawartych w wystąpieniach i poleceniach, przede wszystkim w sprawach z zakresu prawnej ochrony pracy i legalności zatrudnienia. Należy podkreślić, że mimo nadal obowiązujących ograniczeń pandemicznych nastąpił wyraźny wzrost wskaźników w porównaniu z rokiem 2020 zarówno w zakresie liczby przeprowadzonych kontroli (wzrost o 24%), jak też wydanych środków prawnych: decyzji (wzrost o 43%) oraz wniosków i poleceń ustnych (wzrost o 39%). Uzasadnieniem wzrostu aktywności nadzorczo – kontrolnej może być większe otwarcie i ożywienie gospodarki w porównaniu z poprzednim rokiem funkcjonowania w okolicznościach pandemicznych.

W roku sprawozdawczym odnotowano wpływ 1223 skarg pracowniczych (poprzednio 1381). Z zadowoleniem należy przyjąć utrzymaną tendencję spadkową liczby wniosków interwencyjnych. Z porównania danych liczbowych wynika, że nastąpił ponad 11% spadek interwencji wobec 2020 roku. Udział anonimowych wnioskodawców nieznacznie zmalał i wyniósł ok. 11,6% (poprzednio – 13%). Dominowały skargi wniesione przez pracowników (28%), natomiast wpływ skarg byłych pracowników zmalał z 38,8 % w roku 2020 do 27% w roku 2021. W okresie sprawozdawczym niezmiennie najwięcej interwencji (52,7%) odnotowano w zakładach zatrudniających do 9 pracowników, a w zatrudniających powyżej 249 pracowników – 6%.

W zakresie stanu regulacji świadczeń pieniężnych wobec pracowników należy zaznaczyć, że odnotowano spadek liczby nakazów płatniczych inspektorów pracy oraz kwoty objętej tymi decyzjami. Wysokość zaległych wypłat na jednego uprawnionego wyniosła 2502 zł (poprzednio – 3770 zł). Należy podkreślić, że ok. 70% kwoty nakazanej stanowiły zaległości płacowe wobec pracowników 3 pracodawców, dlatego można przyjąć, że wysokość kwoty objętej nakazami w regionie wynika wprost z problemów finansowych pojedynczych firm. Podsumowując, w 2021 roku inspektorzy pracy interweniowali w 21 zakładach (poprzednio w 20), gdzie w drodze 55 decyzji płatniczych nakazali pracodawcom uregulowanie zobowiązań finansowych wobec 534 pracowników (poprzednio 716) na łączną kwotę ok. 1,3 mln. zł (poprzednio 2,7 mln). Nakazami płatniczymi, podobnie jak w latach poprzednich, objęto m.in. przypadki niewypłacenia wynagrodzenia za pracę, ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, wynagrodzenia za czas choroby, premii, odprawy pieniężnej z tytułu rozwiązania stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych.

Systematycznie kontrolowane jest wykonanie decyzji nakazowych i wystąpień. Informacje są rejestrowane na podstawie odpowiedzi uzyskiwanych od pracodawców oraz wynikają z dokumentacji przeprowadzonych rekontroli.

Zgodnie ze statykami GUS za III kwartały 2021 roku w woj. lubuskim w wypadkach przy pracy zostały poszkodowane 1084 osoby, co stanowi wzrost o około 11,5% w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku. Nie jest to wynik pozytywny, jednak obserwując skalę wypadkowości w województwie w dłuższym okresie – utrzymuje się tendencja spadkowa. Co prawda w III kwartałach 2020 roku odnotowano 972 wypadki (29,5 % spadek w stosunku do adekwatnego okresu roku poprzedniego) – to w trzech kwartałach 2019 roku wypadków było 1378. Utrzymała się tendencja spadkowa w budownictwie (7%), natomiast w większości istotnych z punktu widzenia gospodarki branż (np. przetwórstwo przemysłowe) odnotowano wzrost liczby wypadków. Niestety nastąpił również wzrost wskaźnika częstości wypadków (liczba poszkodowanych na 1000 pracujących) z 2,8 na 3,33. Natomiast utrzymała się tendencja spadkowa (13%) chorób zawodowych.

Poprawa stanu praworządności w stosunkach pracy nastąpiła wskutek podjętych działań prewencyjnych, informacyjnych a także wynikała z podjętej współpracy z partnerami społecznymi. W szerszym zakresie w porównaniu z rokiem 2020 podejmowane były szkolenia dla pracodawców i organizacji związkowych. Niemal bez zakłóceń przeprowadzone zostały akcje informacyjno-promocyjne i prewencyjne oraz konkursy o tematyce związanej z bezpieczeństwem pracy. Niezwykle istotną rolę w prowadzonej działalności Okręgu pełni poradnictwo prawne i techniczne przyczyniając się do rozwiązania indywidualnych i zbiorowych spraw pracowniczych bez konieczności wszczynania działań kontrolnych. Stosowanie tzw. niewładczych działań w OIP będzie jednym z priorytetów skutecznego i pozytywnego wpływania na kształtowanie praworządności w stosunkach pracy w kolejnych latach.

Pozytywne przykłady działalności inspektorów pracy można dostrzec przede wszystkim na przykładzie nowopowstałych i unowocześnionych zakładów, w których pracodawcy podjęli wiele skutecznych rozwiązań poprawiających warunki pracy np. poprzez wdrażanie nowoczesnych technologii, identyfikację i zmniejszenie stopnia zagrożeń w środowisku pracy, czy też wprowadzając nowoczesne i efektywne systemy zarządzania bezpieczeństwem pracy. Efekty podjętych działań zostały docenione m.in. podczas realizacji i wyłonienia laureatów kolejnej XXVIII edycji konkursu „Pracodawca organizator pracy bezpiecznej”.

W dłuższej perspektywie czasu motywująco i mobilizująco w sensie ekonomicznym powinien wpływać na pracodawców czynnik w postaci zróżnicowanej składki na ubezpieczenie

wypadkowe przyczyniając się do poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy. W 2021 roku inspektorzy pracy dwukrotnie występowali do ZUS z wnioskami o zwiększenie o 100% składki na ubezpieczenie wypadkowe na najbliższy rok składkowy wobec pracodawców, u których stwierdzono kolejne przypadki rażącego naruszenia przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. Z drugiej strony czynnikiem wpływającym pozytywnie na podniesienie standardów bezpieczeństwa mogłoby być obniżenie wysokości składki na ubezpieczenie wypadkowe wobec pracodawców wyróżniających się w dziedzinie zapewnienia pracownikom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, np. laureatów konkursów prowadzonych przez PIP.

Na efektywność i skuteczność podejmowanych działań inspektorów pracy wpływa głównie odpowiedni dobór zakładów do kontroli oraz określenie zakresu kontroli. Niezmiennie istotne jest prawidłowe zidentyfikowanie pracodawców stwarzających poważne zagrożenia w zakresie warunków pracy jak i w sferze praworządności w stosunkach pracy. Należy większym nadzorem objąć zakłady, które nie były jeszcze kontrolowane. Planowanie działań kontrolnych oraz prewencyjnych powinny ułatwić zarówno bazy będące w dyspozycji OIP, jak również dane gromadzone przez ZUS np. w zakresie wypłacanych odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy, czy też dostęp do danych jednostkowych GUS w zakresie wypadków przy pracy.

Od lat nie ulegają zmianie przyczyny wnoszonych skarg na działania pracodawców. Są to przede wszystkim nieznanomość przepisów przez pracodawców w świetle ich częstych zmian, nieprawidłowa interpretacja i wadliwe stosowanie przepisów w praktyce, trudna sytuacja ekonomiczna będąca m.in. wynikiem sytuacji pandemicznej, a niejednokrotnie celowe działanie na niekorzyść osób zatrudnionych w celu uzyskania korzyści w sposób bezprawny. Przeszkodę w sprawnym prowadzeniu czynności kontrolnych związanych z rozpatrywaniem skarg podejmowanych przez inspektorów pracy stanowiły utrudnianie i uniemożliwianie prowadzenia działań poprzez zmianę adresu firmy, nieprowadzenie lub nieudostępnianie dokumentacji pracowniczej, prowadzenie działalności w mieszkaniach prywatnych, celowe wprowadzanie kontrolujących w błąd bądź arogancja i poczucie bezkarności pracodawców.

Rosnące oczekiwania wobec Urzędu stwarzają konieczność przenoszenia punktu ciężkości w działaniach organów PIP z bezpieczeństwa i higieny pracy na zagadnienia związane z praworządnością w stosunkach pracy, w tym na pracochłonne i długotrwałe, a zarazem trudne w procesie ferowania stanowiska, sprawy związane z zasadnością zawierania umów cywilnoprawnych, nierównym traktowaniem, czy mobbingiem. Kolejne zmiany w regulacjach utrwalają ten kierunek działania, a nawet poszerzają obszar zainteresowania o zadania m.in. z zakresu legalności zatrudnienia, minimalnej stawki godzinowej przy wykonywaniu pracy na podstawie umów zlecenia, zakazu pracy w handlu, Pracownicze Plany Kapitałowe.

W roku 2022 zaplanowane kontrole i programy prewencyjne, promocyjne oraz informacyjne mają promować bezpieczne zachowania i wspierać pracodawców w dążeniu do ograniczania zagrożeń skutkujących wypadkami przy pracy i chorobami zawodowymi. Realizowane będą zadania długofalowe, wynikające z przyjętej perspektywy na lata 2022-2024, w tym kampania prewencyjno-kontrolna „Budowa. Stop wypadkom”. Realizować będziemy zadania bieżące, ukierunkowane na ocenę wybranych problemów ochrony pracy i stałe, powtarzalne, skupione na systematycznym egzekwowaniu prawa, obejmujące m.in. kontrole legalności zatrudnienia, a priorytetowo badanie wypadków przy pracy oraz działalność interwencyjną w zakresie skarg pracowniczych i zagrożeń publicznych.

Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu, kontynuowana będzie (na ile pozwoli sytuacja epidemiczna) kampania na rzecz poprawy stanu świadomości prawnej uczestników procesu pracy, młodzieży i studentów. Zamierzamy kontynuować, a w niektórych obszarach intensyfikować, działania prewencyjne oraz informacyjno - promocyjne. Jesteśmy otwarci na kontakty i staramy się włączać do tej misji lokalne media. Będziemy także kontaktować się i współpracować z organami władzy lokalnej, uczelniami i szkołami oraz innymi instytucjami i organami działającymi w pokrewnych obszarach zainteresowania. W ramach działalności promocyjnej i prewencyjnej Urząd będzie propagował i wspierał wprowadzanie przez zakłady pracy nowoczesnych systemów zarządzania bezpieczeństwem pracy. W razie potrzeb określonych przez partnerów społecznych zaplanowane zostaną szkolenia specjalistyczne.

Jako szczegółowe cele Okręgu na 2022 rok zaplanowano:

- Ograniczenie zagrożeń wypadkowych w zakładach produkujących wyroby tartaczne i wyroby z drewna – realizacja poprzez cykl szkoleń i poradnictwo,
- Akademia SIP. Podniesienie wśród społecznych inspektorów pracy poziomu wiedzy z zakresu prawnej ochrony pracy oraz bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Kształtowanie świadomości zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy. Popularyzacja zagadnień związanych z przestrzeganiem prawa pracy, przepisów i zasad bhp a także legalności zatrudnienia – realizacja poprzez szkolenia i poradnictwo,
- Zwiększenie świadomości cudzoziemców w zakresie zasad zatrudnienia na Polskim rynku pracy – realizacja poprzez szkolenia dla cudzoziemców.

Zaproponowane wyżej ustalenia i wnioski z ubiegłorocznej działalności, a także zamierzenia i plany z pewnością nie wyczerpują całości problematyki, ale powinny przyczynić się do poprawy skuteczności nadzoru oraz stopnia zaangażowania i aktywności partnerów społecznych, a tym samym do poprawy stanu ochrony pracy w regionie.

Okręgowy Inspektor Pracy
Jerzy Łaboński

Zielona Góra, w lutym 2022 roku

Sprawozdanie w wersji elektronicznej jest dostępne na stronie Okręgowego Inspektoratu Pracy pod adresem: <https://zielonagora.pip.gov.pl/pl/o-urzedzie/sprawozdania-z-dzialalnosci>

VII. Dane liczbowe z działalności OIP Zielona Góra w 2021 roku

Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2021 r. - kontrole i środki prawne
(wg sekcji gospodarki narodowej PKD)

Wyszczególnienie		L I C Z B A									
		kontrole	decyzji					decyzji zaprzestania działalności ²⁾	wystąpień ³⁾	wniosków w wystąpie- niach	poleczeń ⁴⁾
			w tym:								
			ogółem ¹⁾	wstrzymania prac	skierowania pracowników do innych prac	wstrzymania eksploatacji maszyn	nakazujących wypłatę świadczeń pieniężnych				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	OGÓŁEM, w tym:	1 542	5 495	99	90	323	55	1	951	4 199	319
1.	Rolnictwo i leśnictwo, łowiectwo	44	217	1	4	5	0	0	32	137	6
2.	Górnictwo, wydobywanie	3	14	1	0	1	0	0	2	12	
3.	Przetwórstwo przemysłowe	373	2 002	42	23	174	24	1	223	886	63
4.	Wytwarzanie energii ^{a)}	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Dostawa wody ^{b)}	32	182	0	0	11	0	0	19	87	1
6.	Budownictwo	216	748	43	51	51	5	0	123	480	16
7.	Handel i naprawy ^{c)}	333	1 308	10	5	47	15	0	199	1 043	114
8.	Transport i gospod. magaz.	144	257	0	2	14	1	0	103	460	34
9.	Zakwaterow. i usługi gast. ^{d)}	57	192	0	1	3	0	0	40	234	11
10.	Informacja i komunikacja	7	7	0	0	0	0	0	4	22	0
11.	Finanse i ubezpieczenia ^{e)}	10	9	0	0	1	0	0	7	12	2
12.	Obsługa rynku nieruchom.	17	63	0	0	1	0	0	11	48	2
13.	Działalność profesjonalna ^{f)}	39	94	0	3	3	1	0	24	119	6
14.	Usługi administrowania ^{g)}	104	129	2	1	10	9	0	69	264	29
15.	Administracja publiczna ^{h)}	24	22	0	0	0	0	0	11	30	3
16.	Edukacja	56	74	0	0	0	0	0	29	80	11
17.	Opieka zdrowot. i pom. społ.	27	64	0	0	0	0	0	14	75	9
18.	Kultura, rozrywka i rekr.	22	47	0	0	2	0	0	14	58	3
19.	Pozostała działaln. usług.	34	66	0	0	0	0	0	27	152	9
20.	Gospodarstwa domowe ⁱ⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21.	Organizacje eksterytorialne ^{j)}	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22.	Nieokreślona działalność	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

^{a)}Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę

^{b)}Dostawa wody: ścieki, odpady, rekultywacja

^{c)}Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle

^{d)}Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

^{e)}Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

^{f)}Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

^{g)}Działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca

^{h)}Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne

ⁱ⁾Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

^{j)}Organizacje i zespoły eksterytorialne

Źródło: dane PIP

1) łączna liczba decyzji inspektorów pracy wydanych na podstawie art.11 pkt 1,2,3,4,6,6a,7 ustawy o PIP;

2) łączna liczba decyzji okręgowych inspektorów pracy wydanych na podstawie art.11 pkt 5 ustawy o PIP;

3) łączna liczba wystąpień inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP.

4) łączna liczba poleceń inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP.

Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2021 r. - kontrole i środki prawne
(wg wielkości zatrudnienia)

Wyszczególnienie		L I C Z B A										
		kontroli	decyzji						decyzji zaprzestania działalności ²⁾	wystąpień ³⁾	wniosków w wystąpie- niach	poleczeń ⁴⁾
			ogółem ¹⁾	w tym:								
				wstrzymania prac	skierowania pracowników do innych prac	wstrzymania eksploatacji maszyn	nakazujących wypłatę świadczeń pieniężnych					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	OGÓŁEM, w tym zakłady o zatrudnieniu:	1 542	5 495	99	90	323	55	1	951	4 199	319	
1.	1 - 9	796	2 702	49	60	136	30	1	506	2 365	172	
2.	10 - 49	477	1 742	22	24	130	18	0	294	1 337	107	
3.	50 - 249	201	774	26	5	47	7	0	117	391	35	
4	250 i powyżej	68	277	2	1	10	0	0	34	106	5	

1) łączna liczba decyzji inspektorów pracy wydanych na podstawie art.11 pkt 1,2,3,4,6,6a,7 ustawy o PIP;

2) łączna liczba decyzji inspektorów pracy wydanych na podstawie art.11 pkt 5 ustawy o PIP;

3) łączna liczba wystąpień inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP;

4) łączna liczba poleceń inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP;

Źródło: dane PIP

Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2021 r. - kontrole i środki prawne
(wg form własności)

Wyszczególnienie		L I C Z B A										
		kontroli	decyzji						decyzji zaprzeszania działalności ²⁾	wystąpień ³⁾	wniosków w wystąpie- niach	poleczeń ⁴⁾
			ogółem ¹⁾	w tym:								
				wstrzymania prac	skierowania pracowników do innych prac	wstrzymania eksploatacji maszyn	nakazujących wypłatę świadczeń pieniężnych					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	OGÓŁEM, w tym:	1 542	5 495	99	90	323	55	1	951	4 199	319	
1.	Sektor publiczny ^{a)} ogółem, w tym własność:	140	384	1	0	12	0	0	69	230	24	
	1. państwowa	27	105	1	0	4	0	0	17	55	9	
	2. samorządowa	108	266	0	0	8	0	0	52	175	15	
	3. mieszana	5	13	0	0	0	0	0	0	0	0	
2.	Sektor prywatny ^{b)} ogółem, w tym własność:	1 392	5 094	98	90	310	55	1	878	3 963	295	
	1. prywatna krajowa	1 210	4 223	81	81	264	48	1	777	3 572	272	
	2. prywatna zagraniczna	128	630	15	8	37	2	0	68	248	17	
	3. prywatna mieszana	54	241	2	1	9	5	0	33	143	6	
3.	Sektor mieszany zrównoważony ^{c)}											
4.	Nieokreślona własność	10	17	0	0	1	0	0	4	6	0	

^{a)} **sektor publiczny** obejmuje podmioty stanowiące własność państwową, jednostek samorządu terytorialnego oraz z przewagą kapitału podmiotów sektora publicznego;

^{b)} **sektor prywatny** obejmuje podmioty gospodarki stanowiące własność prywatną krajową, zagraniczną oraz z przewagą kapitału podmiotów sektora prywatnego;

^{c)} **sektor mieszany zrównoważony** obejmuje własność mieszaną między sektorami z takim samym udziałem własności sektora publicznego i prywatnego.

1) łączna liczba decyzji inspektorów pracy wydanych na podstawie art.11 pkt 1,2,3,4,6,6a,7 ustawy o PIP;

2) łączna liczba decyzji okręgowych inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 5 ustawy o PIP.

3) łączna liczba wystąpień inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP.

4) łączna liczba poleceń inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP.

Źródło: dane PIP

**Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2021 r. - wykroczenia i przestępstwa
przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową
(wg sekcji gospodarki narodowej PKD)**

Wyszczególnienie		L I C Z B A							
		ujawnionych wykroczeń				podjętych środków prawnych			zawiadomień prokuratury o przestępstwach
		ogółem	w tym:			nałożonych mandatów	skierowanych wniosków do sądu	zastosowanych środków wychowawczych	
			objętych mandatami	objętych wnioskami do sądu	objętych środkami wychowawczymi				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	OGÓŁEM, w tym:	1 138	698	55	385	341	24	293	24
1.	Rolnictwo i leśnictwo, łowiectwo	27	15	0	12	7	0	8	0
2.	Górnictwo, wydobywanie	5	2	0	3	1	0	2	0
3.	Przetwórstwo przemysłowe	303	176	5	122	92	2	96	6
4.	Wytwarzanie energii ^{a)}	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Dostawa wody ^{b)}	20	9	0	11	5	0	7	0
6.	Budownictwo	207	157	10	40	87	5	31	3
7.	Handel i naprawy ^{c)}	225	144	4	77	60	3	53	0
8.	Transport i gospod. magaz.	137	85	25	27	35	4	21	10
9.	Zakwaterow. i usługi gast. ^{d)}	34	22	1	11	11	1	9	1
10.	Informacja i komunikacja	6	4	0	2	2	0	1	0
11.	Finanse i ubezpieczenia ^{e)}	8	2	0	6	1	0	3	0
12.	Obsługa rynku nieruchom.	5	3	0	2	2	0	1	0
13.	Działalność profesjonalna ^{f)}	15	13	0	2	6	0	2	2
14.	Usługi administrowania ^{g)}	88	42	8	38	18	7	36	2
15.	Administracja publiczna ^{h)}	9	2	1	6	1	1	4	0
16.	Edukacja	7	2	0	5	1	0	3	0
17.	Opieka zdrowot. i pom. społ.	4	2	1	1	2	1	1	0
18.	Kultura, rozrywka i rekr.	12	2	0	10	2	0	8	0
19.	Pozostała działaln. usług.	26	16	0	10	8	0	7	0
20.	Gospodarstwa domowe ⁱ⁾	0	0	0	0	0	0	0	0
21.	Organizacje eksterytorialne ^{j)}	0	0	0	0	0	0	0	0
22.	Nieokreślona działalność	0	0	0	0	0	0	0	0

^{a)}Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę

^{b)}Dostawa wody: ścieki, odpady, rekultywacja

^{c)}Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle

^{d)}Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

^{e)}Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

^{f)}Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

^{g)}Działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca

^{h)}Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne

ⁱ⁾Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

^{j)}Organizacje i zespoły eksterytorialne

Źródło: dane PIP

**Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2021 r. - wykroczenia i przestępstwa
przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową
(wg wielkości zatrudnienia)**

Wyszczególnienie		L I C Z B A							
		ujawnionych wykroczeń				podjętych środków prawnych			zawiadomień prokuratury o przestępstwach
		ogółem	w tym:			nałożonych mandatów	skierowanych wniosków do sądu	zastosowanych środków wychowawczych	
			objętych mandatami	objętych wnioskami do sądu	objętych środkami wychowawczymi				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	OGÓŁEM, w tym zakłady o zatrudnieniu:	1 138	698	55	385	341	24	293	24
1.	1 - 9	672	428	37	207	199	13	158	21
2.	10 - 49	298	197	5	96	99	3	72	1
3.	50 - 249	140	61	12	67	35	7	54	1
4	250 i powyżej	28	12	1	15	8	1	9	1

Źródło: dane PIP

**Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2021 r. - wykroczenia i przestępstwa
przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową
(wg form własności)**

Wyszczególnienie		L I C Z B A							
		ujawnionych wykroczeń				podjętych środków prawnych			zawiadomień prokuratury o przestępstwach
		ogółem	w tym:			Nałożonych mandatów	skierowanych wniosków do sądu	zastosowanych środków wychowawczych	
			objętych mandatami	objętych wnioskami do sądu	objętych środkami wychowawczymi				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	OGÓŁEM, w tym:	1 138	698	55	385	341	24	293	24
1.	Sektor publiczny ^{a)} ogółem, w tym własność:	45	10	2	33	5	2	20	3
	1. państwowa	15	5	1	9	2	1	5	3
	2. samorządowa	29	5	1	23	3	1	14	0
	3. mieszana	1	0	0	1	0	0	1	0
2.	Sektor prywatny ^{b)} ogółem, w tym własność:	1 089	685	53	351	334	22	272	21
	1. prywatna krajowa	987	623	53	311	302	22	241	18
	2. prywatna zagraniczna	67	41	0	26	24	0	19	2
	3. prywatna mieszana	35	21	0	14	8	0	12	1
3.	Sektor mieszany zrównoważony ^{c)}								
4.	Nieokreślona własność	4	3	0	1	2	0	1	0

^{a)} **sektor publiczny** obejmuje podmioty stanowiące własność państwową, jednostek samorządu terytorialnego oraz z przewagą kapitału podmiotów sektora publicznego;

^{b)} **sektor prywatny** obejmuje podmioty gospodarki stanowiące własność prywatną krajową, zagraniczną oraz z przewagą kapitału podmiotów sektora prywatnego;

^{c)} **sektor mieszany zrównoważony** obejmuje własność mieszaną między sektorami z takim samym udziałem własności sektora publicznego i prywatnego.

Źródło: dane PIP